

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Smluvní odpovědnost v mezinárodní silniční
přepravě**

Contractual liability in international road transport

Petr Bajer

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Studijní program Právo a právní věda
Katedra mezinárodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Smluvní odpovědnost v mezinárodní silniční
přepravě**

Contractual liability in international road transport

Vedoucí práce: JUDr. Oto Kunz, CSc.

Petr Bajer
Plzeň 2020

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Petr BAJER
Osobní číslo:	R15M0003P
Studijní program:	M6805 Právo a právní věda
Studijní obor:	Právo
Téma práce:	Smluvní odpovědnost v mezinárodní silniční přepravě
Zadávací katedra:	Katedra mezinárodního práva

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Pojmy a jejich definování
3. Prameny právní úpravy smlouvy o mezinárodní silniční přepravě
4. Mezinárodní silniční přeprava a její typy
5. Závěr

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- ONDŘEJ, Jan. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7.
- KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Mezinárodní právo soukromé. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-550-0.
- KUČERA, Zdeněk, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-108-3.
- KROFTA, Jiří. Převážní právo v mezinárodní kamionové dopravě. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-082-6.
- NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasilatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6.
- STEJSKAL, Petr. Mezinárodní přeprava v České republice. V Praze: České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05059-0.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Oto Kunz, CSc.**
Katedra mezinárodního práva

Datum zadání diplomové práce: **1. dubna 2019**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. března 2020**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

JUDr. Oto Kunz, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 10. září 2019

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Smluvní odpovědnost v mezinárodní silniční přepravě“

vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Žatec dne 15. 4 2020

.....

podpis autora

Obsah

Obsah.....	6
Seznam použitých zkratk:.....	7
1 Úvod.....	8
2 Pojmy a jejich definování.....	9
3 Přepavní smlouvy a jejich vnitrostátní právní úprava.....	11
3.1 Typy přepravních smluv.....	11
3.1.1 Smlouva o přepravě osoby (§ 2550 – 2554 NOZ).....	11
3.1.2 Smlouva o přepravě věci (§ 2555 – 2571 NOZ).....	13
3.1.3 Smlouva o provozu dopravního prostředku (§ 2582 – 2585 NOZ).....	18
3.1.4 Zásílatelská smlouva (§ 2471 – 2482 NOZ).....	21
3.1.5 Smlouva o nájmu dopravního prostředku (§ 2321 – 2325 NOZ)....	22
4 Mezinárodní úprava přepravních smluv.....	24
4.1 Úmluva CMR.....	24
4.1.1 KAPITOLA I – Rozsah platnosti.....	27
4.1.3 KAPITOLA II – Osoby, za něž dopravce odpovídá.....	36
4.1.4 KAPITOLA III – Uzavření a provádění přepravní smlouvy.....	46
4.1.5 KAPITOLA IV – Odpovědnost dopravce.....	52
4.1.6 KAPITOLA V – Reklamace a žaloby.....	56
4.1.7 KAPITOLA VI – Ustanovení o přepravě prováděné postupně několika dopravci.....	58
4.1.8 KAPITOLA VII – Neplatnost ujednání, která jsou v rozporu s Úmluvou.....	59
4.1.9 KAPITOLA VIII – Závěrečná ustanovení.....	59
Závěr.....	60
Resumé.....	61
Seznam zdrojů.....	62

Seznam použitých zkratk:

Sb.	Sbírky
Sb.m.s.	Sbírky mezinárodních smluv
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SDR	zvláštní práva čerpání (anglicky: special drawing rights)
NL	nákladní list
CMR	Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě
MMF	Mezinárodní měnový fond

1 Úvod

Toto téma diplomové práce jsem si zvolil z dvou hlavních důvodů. Jedním z nich je moje domněnka, že bez mezinárodní silniční přepravy by nemohl existovat a fungovat současný svět v té podobě, jak ho dnes známe, druhým, neméně zásadním důvodem je touha po prohloubení mých znalostí v tomto velice nezbytném odvětví.

Silniční přeprava je tím co drží ekonomiku lidově řečeno v chodu, ačkoliv podstatná část obyvatelstva chová zášť vůči všudypřítomným nákladním vozidlům. Laické obyvatelstvo si nemusí uvědomovat, že důvod, proč mají ráno čerstvé pečivo na pultech obchodů, že elektronika, kterou si kupují, či auta, kterými jezdí, jsou výsledkem těch „zlých kamionů“, co tvoří kolony, zdlouhavě předjíždějí, stojí u cest a ničí silnice. Jenže bez silniční přepravy by nemohl konzumní styl života existovat. Samozřejmě silniční přeprava není jen přepravou zboží, ale také osob, nicméně dle mého názoru přeprava zboží tvoří nejdůležitější složku silniční přepravy, ať již vnitrostátní, či mezinárodní.

Výrobci v každém státě se snaží rozšířit svojí klientelu exportem svých výrobků do různých koutů světa, ať v Evropské unii, či státech mimo ní. Čím je zboží kvalitnější, tím spíše dosáhne uznání ve světě. Česká republika není výjimkou. Největší položky našeho exportu tvoří osobní automobily a jiná motorová vozidla, která jsou hned následována jejich součástmi a příslušenstvím. Z kategorie osobních automobilů se jedná o mladoboleslavskou Škodu Auto, nošovický Hyundai či kolínský Toyota Peugeot Citroën Automobile Czech, z nákladních automobilů se jedná o společnosti Tatra, AVIA, Iveco Czech Republic, nelze opomenout ani traktory značky Zetor. Z jiných kategorií výrobků lze vyzdvihnout české sklárství, nebo nápoj, kterým je Česká republika vyhlášený, nejedná se o nic jiného, nežli pivo, a s ním spojené pěstování a export chmele. Nakonec bych rád zmínil zbrojní průmysl, kdy Česká zbrojovka Uherský Brod (zkráceně CZUB) je světově vyhlášeným výrobcem zbraní, oblíbených civilními držiteli i ozbrojenými složkami.

Naše republika je vzhledem ke své poloze významnou tranzitní zemí, která je jak z pohledu volby trasy, tak nákladů na mýto a tankování ekonomicky velice výhodná.

2 Pojmy a jejich definování

„**Mezinárodní přeprava**, bývá definována jako přeprava, jejíž místo výchozí a místo cílové (místo odeslání a místo určení zboží) se nacházejí v různých státech, tzn., že zboží nebo osoby se přepravují přes hranice států, a to na základě jediné přepravní smlouvy. V některých případech se výchozí a cílové místo dokonce mohou nacházet v témže státě, avšak část přepravy se uskutečňuje na území jiného státu.“¹

„V oblasti mezinárodní přepravy jsou používány dva základní pojmy, jimiž je **doprava a přeprava**.“²

„Termínem **doprava** se označují technické úkony nutné k tomu, aby byl zabezpečen provoz dopravních prostředků. Dopravcem je ten, kdo provádí dopravu.“³

„Pojmem **přeprava** se označují veškeré úkony, spojené s tím, aby se zboží nebo osoby pomocí dopravního prostředku přemístily. Tato činnost zahrnuje i další úkony, které s tím souvisejí, jako je podání zboží k přepravě, naložení, vyložení, skladování, odbavení vývozní a celní dokumentace, pojištění apod. Přepravce (odesílatel, speditér) je osoba, pro kterou dopravce provádí dopravu.“⁴

Pojmem **dopravce** se rozumí provozovatel dopravy či vozidel, ve většině případů vlastník dopravních prostředků, avšak může být i pouze nájemcem dopravních prostředků (např. finanční leasing). Nicméně vždy se jedná o subjekt provádějící vlastní přemísťovací činnost v prostoru a čase. Dopravce je osobou, která produkuje, ale i realizuje dopravní služby na trhu.⁵

Pojmem **přepravce** se rozumí především zákazník dopravce. Ve smlouvách bývá označován nejčastěji jako odesílatel, ale může se jednat i o

---

¹ PFEIFFER, Magdalena, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. *Mezinárodní obchodní právo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-764-1, str. 176

² ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7., str. 440

³ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7., str. 440

⁴ ONDŘEJ, Jan. *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7., str. 440

⁵ NOVÁK, Radek. *Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasilatelství*. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 15

příjemce. Jsou to hlavně osoby disponující určitým hmotným zbožím, které touží po přepravě tohoto zboží právě využitím služeb dopravců. Patří mezi ně řada subjektů pohybujících se na trhu, jako je výrobce, obchodník, prodávající či kupující, exportér či importér atp.⁶

Pojmem **zasílatel** se rozumí osoba, která svým jménem na vlastní účet a v zájmu přepravce zajišťuje pro jeho potřeby přepravní služby. Tyto přepravní služby může buď obstarat tím, že jejich uskutečnění zprostředkuje u dalších subjektů, jako jsou dopravci, v takovémto případě se bude jednat o čistého zasílatele, anebo realizuje dopravu sám, poté se bude jednat o tzv. zasílatele s vlastním vstupem. V takovém případě zasílatel rovněž provozuje dopravní prostředky určené k uskutečňování takovýchto přeprav.⁷

---

⁶ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 15

⁷ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 18

3 Přepravní smlouvy a jejich vnitrostátní právní úprava

V českém právním řádu je úprava smluv o přepravě obsažena v části čtvrté občanského zákoníku⁸, konkrétně v hlavě II. nazvané „závazky z právních jednání“ a díle 7. pojednávajícím o závazcích ze smluv o přepravě. Tento díl popisuje úpravu jednotlivých typů přepravy v paragrafech 2550 až 2585.

Další smluvní typy, které klasicky pod pojem „smlouvy o přepravě“ spadají, jsou upraveny na dalších místech: zasilatelství (§ 2471 – 2482 NOZ) a nájem dopravního prostředku (§ 2321 – 2325 NOZ).⁹

3.1 Typy přepravních smluv

Mezi jednotlivé typy přepravních smluv řadíme:

- smlouvu o přepravě osoby,
- smlouvu o přepravě věci,
- smlouvu o provozu dopravního prostředku,
- zasilatelkou smlouvu,
- smlouvu o nájmu dopravního prostředku.

3.1.1 Smlouva o přepravě osoby (§ 2550 – 2554 NOZ)

Smlouvou o přepravě osoby se dopravce zavazuje přepravit cestujícího do cílového místa (tedy do místa určení). Povinností cestujícího naopak je zaplacení jízdného za tuto službu¹⁰ a dodržování přepravního řádu. Jako stvrzení za zaplacení jízdného slouží jízdní doklad, existuje více typů jízdních dokladů, tím prvním je jednotlivé jízdné, oproti němu je časově omezené jízdné, jehož hlavní

---

⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁹ PFEIFFER, Magdalena, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Mezinárodní obchodní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-764-1, str. 177

¹⁰ § 2550 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

výhodou je například možnost přestupu mezi různými prostředky dopravy (př. trolejbus, autobus, tramvaj), posledním typem je průkaz opravňující k přepravě (př. ZTP – zvlášť těžké postižení, ZTP/P – zvlášť těžké postižení s průvodcem; ale i občanský průkaz seniora). Vznik smlouvy je ponechán úpravě v přepravním řádu, obvykle se jedná o konkludentní jednání (konkludentní jednání je právní úkon učiněný jiným způsobem než ústně nebo písemně). V případě kupříkladu hromadné dopravy se považuje za takovéto jednání nastoupení do dopravního prostředku. Další povinností dopravce je zajistit pohodlí a především bezpečí cestujícího, podrobnosti mohou být upraveny v přepravních řádech.¹¹ V případě přepravování zavazadel cestujících dopravce buď umožní přepravu zavazadla společně s cestujícím, nebo odděleně. Pakliže je zavazadlo přepravováno odděleně, dopravce dbá na to, aby do místa určení bylo přepraveno nejpozději ve stejnou dobu jako cestující.¹² Za zavazadlo se považuje i zvíře, musí však splňovat podmínky dané přepravním řádem. Vznikne-li cestujícímu škoda včas neprovedenou přepravou, jedná-li se o pravidelnou přepravu osob, stanoví přepravní řády, jaká práva má cestující vůči dopravci. Jedná-li se o nepravidelnou přepravu, nahradí dopravce škodu vzniklou cestujícímu tím, že přeprava nebyla provedena včas, podmínky a rozsah náhrady opět stanoví přepravní řády. Tyto práva cestující musí uplatnit u dopravce bez zbytečného odkladu, nejpozději však do šesti měsíců. Soud je nepřiznává, namítne-li dopravce, že právo nebylo uplatněno včas.¹³ Dalšími typy škod, které mohou vzniknout cestujícímu za přepravy je újma na zdraví, škoda na věci, kterou měl cestující u sebe, nebo škoda na zavazadle přepravovaném společně s ním, nahradí dopravce škodu podle ustanovení o náhradě škody způsobené provozem dopravních prostředků.¹⁴ Škoda způsobená na zavazadle přepravovaném odděleně od cestujícího bude dopravcem nahrazena podle ustanovení o náhradě škody při přepravě věci.¹⁵

Škodou z provozu dopravních prostředků vzniká povinnost provozovateli vozidla, ten se jí nemůže zprostit, byla-li škoda způsobena okolnostmi, které mají původ v provozu. Zprostit se jí, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat.¹⁶ Místo provozovatele nahradí

---

¹¹ § 2551 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹² § 2552 odst.1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹³ § 2553 odst.1, 2 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁴ § 2554 odst.1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁵ § 2554 odst.2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁶ § 2927 odst.2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

škodu ten, kdo použije dopravního prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. Provozovatel nahradí škodu společně a nerozdílně s ním, pokud mu takové užití dopravního prostředku z nedbalosti umožnil.¹⁷ Nelze-li provozovatele určit, platí, že jím je vlastník dopravního prostředku.¹⁸ Vznikla-li škoda na věci jejím odcizením nebo ztrátou, nahradí provozovatel tuto škodu, jen pokud poškozený neměl možnost věc opatrovat.¹⁹ Střetnou-li se provozy dvou nebo více provozovatelů a jedná-li se o vypořádání mezi těmito provozovateli, vypořádají se provozovatelé podle své účasti na způsobení vzniklé škody.²⁰

3.1.2 Smlouva o přepravě věci (§ 2555 – 2571 NOZ)

Smlouvou o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc jako zásilku z místa odeslání (místo výchozí) do místa určení (místo cílové), a odesílatel se zavazuje zaplatit dopravci přepravné. Odesílatel požádá dopravce o převzetí zásilky v ujednané době, a jestliže není ujednána, tak do šesti měsíců od uzavření smlouvy, neučiní-li tak, práva a povinnosti plynoucí ze smlouvy zaniknou.²¹ Odesílatel potvrdí dopravci na jeho žádost objednávku přepravy, a dopravce potvrdí odesílateli na jeho žádost převzetí zásilky. Potvrzení vyžadují písemnou formu.²² Odesílatel poskytne dopravci správné údaje o obsahu zásilky a jeho povaze. Je-li k provedení přepravy zapotřebí zvláštní listiny, předá ji odesílatel dopravci nejpozději při předání zásilky k přepravě.²³ Do přepravních dokumentů se zpravidla uvádí stav zásilky v době, kdy je přebírána, a také další informace o zásilce, aby dopravce předešel odpovědnosti za nežádoucí stav věci jím nezpůsobený. Náležitosti přepravní listiny (smlouvy) můžeme vyčíst z vyhlášky č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu, která byla zrušena ke dni 1. 1. 2014 novým občanským zákoníkem, jedná se o název (jméno) odesílatele a příjemce, obvyklé pojmenování obsahu zásilky a jejího obalu, počet kusů, celkovou váhu zásilky, místo nakládky a vykládky, datum potvrzení a převzetí

¹⁷ § 2929 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁸ § 2930 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁹ § 2931 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁰ § 2932 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²¹ § 2555 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²² § 2556 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²³ § 2557 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zásilky dopravcem a příjemcem.²⁴ Dopravce provede přepravu do místa určení s odbornou péčí v ujednané době, a nebyla-li ujednána, bez zbytečného odkladu. Má se za to, že tato doba počíná běžet dnem následujícím po převzetí zásilky dopravcem.²⁵ Po dobu trvání přepravy, tedy do doby dokud dopravce nevydal zásilku příjemci, má odesílatel kontrolu nad nakládáním se zásilkou, může přikázat, aby přeprava byla přerušena a se zásilkou bylo naloženo dle jeho příkazu, čímž může být například změna příjemce zásilky. Dojde-li k takovéto změně, nahradí dopravci účelně vynaložené náklady s tím spojené.²⁶

Zná-li dopravce příjemce zásilky, zásilku mu doručí. Má-li však příjemce podle smlouvy zásilku v místě určení vyzvednout, oznámí mu dopravce jen ukončení přepravy a zásilku mu na požádání vydá. Zavazuje-li smlouva dopravce, aby před vydáním zásilky vybral od příjemce určitou částku či uskutečnil jiný inkasní úkon, použijí se přiměřeně ustanovení o dokumentárním inkasu.²⁷ Při dokumentárním inkasu se obstaravatel inkasa (v případě přepravy dopravce) vůči příkazci (v případě přepravy odesílatel) zavazuje vydat třetí osobě (v případě přepravy příjemce) dokumenty (v případě přepravy přepravovanou věc), zaplatí-li tato osoba proti vydání dokumentů určitou peněžní částku, nebo provést před vydáním dokumentů jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu.²⁸ Při dokumentárním inkasu se obstaravatel inkasa vůči příkazci zavazuje vydat třetí osobě dokumenty, zaplatí-li tato osoba proti vydání dokumentů určitou peněžní částku, nebo provést před vydáním dokumentů jiný inkasní úkon, a příkazce se zavazuje zaplatit obstaravateli inkasa odměnu.²⁹ V takovémto případě by se jednalo o zásilku takzvaně na dobírku.

Příjemce zásilky určený ve smlouvě nabývá práva ze smlouvy, požádá-li o vydání zásilky po jejím dojití do místa určení, popřípadě po uplynutí doby, kdy zásilka měla do místa určení dojít. Tím okamžikem přechází na příjemce i právo na náhradu škody na zásilce.³⁰ Zjistí-li tedy příjemce škodu na zásilce, vzniká dopravci povinnost nahradit škodu, pakliže se jí nezprostití. Přijetím zásilky se příjemce stává ručitelem odesílatele za pohledávky dopravce ze smlouvy týkající

---

²⁴ § 43 odst. 2 vyhlášky č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu

²⁵ § 2558 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁶ § 2559 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁷ § 2560 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁸ § 2699 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²⁹ § 2700 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁰ § 2561 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

se přepravy převzaté zásilky. Ručení se příjemce zprostití, prokáže-li, že o těchto pohledávkách nevěděl a ani nemusel vědět.³¹ Dopravce zásilku příjemci nevydá, bylo-li by to v rozporu s příkazem odesílatele podle § 2559. V tom případě má právo nakládat se zásilkou nadále odesílatel. Určí-li odesílatel dopravci jinou osobu jako příjemce, nabývá tato osoba práva ze smlouvy tímž způsobem jako původní příjemce.³²

Přepravné, jak již bylo výše zmíněno, je částka, kterou se zavazuje odesílatel zaplatit dopravci za provedení přepravy. Přepravné je splatné bez zbytečného odkladu po provedení přepravy do místa určení. Není-li výše přepravného ujednána, náleží dopravci přepravné obvyklé v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku.³³ Nemůže-li dopravce dokončit přepravu z důvodů, za něž neodpovídá, náleží mu poměrná část přepravného s přihlédnutím k přepravě již uskutečněné.³⁴

Náhrada škody, úvodní paragraf této části NOZ popisuje důvody, kdy dopravce odpovídá za škodu, a zároveň kdy a za jakých podmínek se této odpovědnosti může zprostit. Osobou povinnou uhradit škodu vzniklou na zásilce je vždy dopravce, a to bez ohledu na to, zda ke splnění své povinnosti ze smlouvy o přepravě použije třetí osobu.³⁵ Oprávněnou osobou k uplatnění práva na náhradu škody na zásilce u dopravce je odesílatel, a to až do doby, kdy o její vydání požádá příjemce zásilky. Po vydání zásilky může náhradu škody požadovat pouze příjemce. Pro přechod práva na náhradu škody je tedy rozhodný okamžik, kdy se žádost příjemce dostala do dispoziční sféry dopravce.³⁶ Škodou na zásilce se rozumí její ztráta, zničení, poškození nebo z jakékoliv jiné příčiny snížení hodnoty zásilky. Osoba, která bude uplatňovat právo na náhradu škody má povinnost prokázat vznik škody a vyčíslit hodnotu této škody.³⁷ Odpovědnost dopravce za škodu na zásilce je objektivní, a tedy dopravce není povinen k náhradě škody na zásilce pouze v případě, že existuje důvod, pro který se své povinnosti k náhradě škody zprostití, takový důvod se nazývá liberační důvod.

---

³¹ § 2562 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³² § 2563 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³³ § 2564 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁴ § 2565 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

³⁵ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2730

³⁶ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2730

³⁷ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

Důkazní břemeno ohledně liberačního důvodu má dopravce.³⁸ Dopravce nahradí škodu vzniklou na zásilce v době od převzetí zásilky dopravcem do vydání zásilky příjemci. To neplatí, prokáže-li, že škodu nemohl odvrátit ani při vynaložení odborné péče.³⁹ Odbornou péčí je vyšší úroveň péče založené na odborné znalosti provádění přepravy a rizik s tím souvisejících. Dopravce tak není povinen k náhradě škody při zásahu vyšší moci nebo při způsobení škodní události třetí osobou, které dopravce nemohl předejít či zabránit.⁴⁰ Pokud škodu na zásilce způsobí odesílatel, příjemce nebo vlastník zásilky, zproští se dopravce povinnosti uhradit škodu na zásilce. Dopravce musí prokázat, že škoda vznikla v příčinné souvislosti s konáním či opomenutím (faktickým nebo právním) těchto osob. Prokáže-li dopravce, že škodu způsobily tyto osoby, nemá povinnost k její náhradě, a tedy ani nemusí prokazovat, že vzniku škody nemohl zabránit ani při vynaložené odborné péče.⁴¹ Povinnosti nahradit škodu se také zproští, prokáže-li, že škodu způsobila vada, přirozená povaha zásilky či úbytek. Vadou zásilky je nedostatek obvyklých vlastností předmětu zásilky, v důsledku čehož předmět zásilky nelze použít k účelu, ke kterému obvykle slouží. Vadou bude i nedostatek vlastností, které zásilka měla mít z důvodu, že si tyto vlastnosti vymínila třetí osoba, např. odesílatel, příjemce. Stejně tak bude vadou zásilky nedostatek v kvantitě, má-li být obsahem zásilky více věcí. Přirozenou povahou zásilky jsou její přirozené vlastnosti, které předmět zásilky obvykle má. Úbytkem zásilky je změna v kvantitě zásilky způsobená přirozenou povahou zásilky. Dopravce pro zproštění se své odpovědnosti za škodu na zásilce bude muset prokázat, že zásilka měla vadu již v době jejího převzetí k přepravě nebo že škodu způsobily přirozené vlastnosti či úbytek. Proto je důležité, aby v potvrzení o převzetí zásilky nebo v náložném listu bylo uvedeno případné poškození zásilky.⁴² Posledním liberačním důvodem bude vadný obal zásilky. Obal slouží k ochraně předmětu přepravy, tedy zásilky, před poškozením či zničením, k manipulaci s ní a k její přepravě. Obal lze považovat za vadný, pokud s ohledem na jeho vlastnosti nemůže splnit ochrannou funkci, a to z důvodu nevhodnosti obalu vzhledem

---

³⁸ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

³⁹ § 2566 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁰ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

⁴¹ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

⁴² PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

k charakteru zásilky, či jeho poškození. Vadnost obalu může dopravci posloužit jako liberační důvod jen v případě, že na tuto vadu upozorní odesílatele při přebírání věci. Tato skutečnost musí vždy být uvedena v náložném listu, jinak se dopravce své odpovědnosti nezproští. Pokud dopravce prokáže, že vadu při převzetí zásilky nemohl rozpoznat, zproští se odpovědnosti za škodu na zásilce způsobenou vadným obalem, i když na vadný obal odesílatel při převzetí zásilky neupozornil.⁴³

Smluvní strany smlouvy o přepravě věci mají zakázáno si dohodnout náhradu škody vzniklou na zásilce při přepravě a možnosti liberace dopravce tak, že by smluvní ujednání povinnosti dopravce omezilo. K takovému smluvnímu ujednání se nepřihlíží a na smlouvu o přepravě se hledí, jako kdyby toto ustanovení vůbec neobsahovala.⁴⁴

Nezbaví-li se dopravce odpovědnosti za vzniklou škodu na zásilce, vzniká mu povinnost jí nahradit. Dopravce škodu nahrazuje odesílateli, avšak pouze do okamžiku, kdy přejdou práva ze smlouvy o přepravě na příjemce zásilky. Dopravce může škodu nahradit buď uvedením do předešlého stavu, nebo nelze-li uvést do předešlého stavu, tak nahradit škodu v penězích.⁴⁵

Dopravce podává odesílateli zprávu o vzniklé škodě, pokud nabyl právo na vydání zásilky již příjemce, podá tuto zprávu příjemci. Pakliže nepodá dopravce zprávu o škodě bez zbytečného odkladu, nahradí odesílateli, nebo příjemci škodu tím způsobenou.⁴⁶

Pokud není uplatněno do šesti měsíců od převzetí zásilky, nebo nebyla-li zásilka převzata, tak do šesti měsíců od chvíle, kdy měla být doručena, soud právo na náhradu škody nepřizná, jelikož bylo uplatněno opožděně.⁴⁷

---

⁴³ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

⁴⁴ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2731

⁴⁵ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2732

⁴⁶ § 2568 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁷ § 2569 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

3.1.3 Smlouva o provozu dopravního prostředku (§ 2582 – 2585 NOZ)

„Smlouvou o provozu dopravního prostředku se provozce zavazuje přepravit náklad určený objednatelem a k tomu účelu vykonat alespoň jednu předem určenou cestu, anebo vykonat ve smluvené době větší počet cest, jak to objednatel určí, a objednatel se zavazuje zaplatit provozci odměnu.“⁴⁸

Na rozdíl od smlouvy o přepravě věci, kde se klade důraz na předmět přepravy, tedy přepravovanou věc, se ve smlouvě o provozu dopravního prostředku obrací pozornost k poskytnutí provozu dopravního prostředku za účelem vykonání cest.

Rozlišujeme dva odlišné typy smluv o provozu dopravního prostředku. Prvním typem je smlouva nazývaná tzv. trip charter (volně přeloženo: cestovní listina), která je typická svým obsahem popisem nejméně jedné cesty, kterou provozce provede pro objednatele. Druhým typem je smlouva nazývaná time charter (volně přeloženo: časová listina). Time charter je na rozdíl od trip charteru ujednávána nikoliv na počet cest, které provozce pro objednatele provede, ale na určitý časový úsek, ve kterém bude provozce vykonávat objednatel stanovené cesty.

Specialitou smlouvy o provozu dopravního prostředku je omezení na přepravu pouze nákladu, nelze tuto smlouvu tedy uzavřít za účelem přepravy osob. Také stejně jako smlouva o přepravě věci nevyžaduje ani smlouva o provozu dopravního prostředku písemnou formu.

Náležitostmi smlouvy o provozu dopravního prostředku jsou: Uvedení smluvních stran, jimiž jsou osoba provozce a osoba objednatele. Dopravní prostředek, kterým budou realizovány cesty za účelem přepravy objednatel určeného nákladu, postačí druhové vymezení tohoto dopravního prostředku.⁴⁹ Popis nákladu nemusí být uveden ve smlouvě, stanovuje jej objednatel, a může se lišit mezi jednotlivými cestami, nicméně smlouva musí obsahovat buď počet cest, které má provozce pro objednatele uskutečnit, a jejich popis, nebo dobu, po kterou

---

⁴⁸ § 2582 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁴⁹ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2742

bude cesty pro objednatele uskutečňovat. Výše a způsob úhrady úplaty, avšak není-li uvedena, vzniká provozci nárok na zaplacení obvyklé odměny, dle § 2564 odst. 2 NOZ. Zároveň se tato odměna stává splatnou po dokončení sjednané cesty/cest, či uplynutí doby, na kterou smlouva o provozu dopravního prostředku byla sjednána.

Povinností a zároveň odpovědností provozce je zajistit posádku pro přepravu nákladu, která musí být dostatečně kvalifikovaná, v případě nutnosti různých povolení jimi vybavena a kapacitně připravena pro provedení cesty, či cest ve smluvené době. Provozcem užitý dopravní prostředek musí být způsobilý k absolvování cesty, kterou si objednatel po něm vyžádal. Tento dopravní prostředek musí splňovat způsobilost technickou i právní, musí být vybaven dostatkem pohonných hmot k absolvování cesty, či možnosti jejich doplnění během cesty, a dalším vybavením potřebným k úspěšnému dokončení cesty.⁵⁰

Provozce odpovídá objednateli za škodu vzniklou v souvislosti s nezpůsobilostí jím vybraného dopravního prostředku. Objednatel v tomto případě musí prokázat, v čem spočívala nezpůsobilost dopravního prostředku, jaká škoda vznikla, a jakou spojitost má nezpůsobilost dopravního prostředku se vzniklou škodou. Provozce, pokud se chce zprostit odpovědnosti za škodu, musí prokázat existenci liberačního důvodu, tedy provozce nese důkazní břemeno. Liberačním důvodem jest nemožnost předvídat nezpůsobilost dopravního prostředku i přes vynaloženou potřebnou péči. Pokud vznikne objednateli škoda nesouvisející s provozem dopravního prostředku, ale smluvního charakteru, bude provozce nahrazovat škodu dle ustanovení § 2913 NOZ a následujících, které obsahují obecnou úpravu náhrady škody vyplývající z porušení smluvní povinnosti. Další podstatnou náležitostí je, že jelikož smlouvou o provozu dopravního prostředku se provozce zavazuje k vykonání cest, ne k přepravě nákladu, není možné použít ustanovení § 2566 NOZ o náhradě škody vzniklé na zásilce.

Postoupení práva požadovat smluvený provoz. Objednatel může postoupit svoje právo na smluvený provoz dopravního prostředku jiné osobě. Může tak učinit úplatně i bezúplatně. Smlouvu o postoupení práva lze uzavřít i ústně. Pro

---

⁵⁰ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2743

toto postoupení není třeba souhlasu provozce, nicméně je povinností objednatele tuto informaci provozci sdělit, popřípadě osoba, na níž jsou práva postoupena (dále jen nabyvatel) bude povinna provozci jejich nabytí prokázat. Do doby, než buď objednatel oznámí postoupení práv, nebo nabyvatel jejich nabytí prokáže, tak provozce pokračuje, jako by k postoupení práv nedošlo, tedy splní své smluvní povinnosti vykonáním cest pro objednatele. I přes to, že objednatel postoupí právo požadovat smluvený provoz na jinou osobu, nezbaví se tím povinnosti k uhrazení smluvené odměny provozci. V samotné smlouvě o provozu dopravního prostředku lze však vyloučit tuto možnost postoupení práva požadovat smluvený provoz na jinou osobu, nebo alespoň vyžadovat souhlas provozce se sjednaným postoupením práva.⁵¹

„Přejímá-li provozce k přepravě náklad, použije se pro určení práv a povinností stran přiměřeně ustanovení upravující smlouvu o přepravě, pokud to povaha smlouvy o provozu dopravního prostředku připouští.“⁵²

Jelikož předmětem smlouvy o provozu dopravního prostředku nemůže být přeprava osob, ale nákladu, je možné použít pouze ustanovení upravující smlouvu o přepravě věci, nikoliv osob. Rozdílem smlouvy o provozu dopravního prostředku od smlouvy o přepravě věci je předmět smlouvy. Ve smlouvě o přepravě věci se dopravce zavazuje odesílateli, že přepraví věc (zásilku) z místa odeslání do místa určení, ale ve smlouvě o provozu dopravního prostředku je povinností provozce provést určitý počet cest, či tyto cesty provádět po určitý časový úsek, za účelem přepravy nákladu. Zásluhou této rozdílnosti obou smluv dochází k nemožnosti užití ustanovení týkajících se péče o zásilku dle § 2558 NOZ, a také odpovědnosti za ní dle § 2566 NOZ a následujících. Lze ovšem použít ustanovení, která obsahují právní úpravu řešící určité otázky týkající se obou smluv. Mezi tyto otázky patří práva a povinnosti smluvních stran, například úprava přepravného, tedy ceny za vykonanou službu, v ustanovení § 2564 a 2565 NOZ, svépomocného prodeje dle § 2570 NOZ, zástavního práva dopravce dle § 2571 NOZ, možnosti aplikovat další předpisy upravující přepravu včetně přepravních řádů dle § 2578 NOZ a prodeje nevyzvednuté zásilky dle § 2581 NOZ. Smlouva o provozu dopravního prostředku je charakterem své právní

---

⁵¹ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2744-2745

⁵² § 2585 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

úpravy dispozitivní, což znamená, že smluvní strany mohou užít do jisté míry ustanovení pro smlouvu o přepravě věcí, jak již bylo výše zmíněno, ale také jiných předpisů nebo popřípadě přepravních řádů. Vadou smlouvy ani není vyloučení, či upravení určitých práv a povinností.⁵³

3.1.4 Zasílatelská smlouva (§ 2471 – 2482 NOZ)

„Smlouvou zasílatelskou se zavazuje zasílatel příkazci, že mu vlastním jménem na jeho účet obstará přepravu věci z určitého místa do určitého jiného místa a příkazce se zavazuje zaplatit zasílateli úplatu.“⁵⁴

Smlouva nemusí být sepsána písemně, nicméně pakliže je uzavřena ústně, může zasílatel požadovat, aby mu byl písemně vydán příkaz k zajištění přepravy (zasílatelský příkaz)⁵⁵

Zasílatel může k obstarání přepravy využít dalšího zasílatele, tzv. mezizasílatele.⁵⁶

Pakliže není buď ve smlouvě či příkazcem zakázáno, může zasílatel sám uskutečnit přepravu, kterou má obstarat.⁵⁷

Zasílatel jedná s vynaložením potřebné péče, aby podmínky byly co nejpříznivější pro příkazce, avšak není povinen pojistit zásilku, nebylo-li tak ujednáno.⁵⁸

Pokud zasílatel neposkytne příkazci správné údaje o obsahu zásilky a všech skutečnostech, které jsou potřebné k uzavření smlouvy o přepravě, nahradí mu škodu, která mu následkem tohoto vznikne.⁵⁹

---

⁵³ PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7, str. 2745

⁵⁴ ONDŘEJ, Jan. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7, str. 441

⁵⁵ § 2472 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁶ § 2473 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁷ § 2474 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁸ § 2475 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁵⁹ § 2476 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

V případě hroby, či už vzniklé škody podává zasílatel příkazci zprávu o této škodě, jinak jí příkazci nahradí.⁶⁰

Nebyla-li sjednána odměna zasílatele, náleží mu přiměřená odměna, jaká se v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvených podmínek obvykle poskytuje.⁶¹

3.1.5 Smlouva o nájmu dopravního prostředku (§ 2321 – 2325 NOZ)

„Smlouvou o nájmu dopravního prostředku se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci dopravní prostředek k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje zaplatit úplatu (nájemné).“⁶²

Pronajímatel odevzdá nájemci dopravní prostředek spolu s potřebnými doklady v ujednané době, jinak bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy. Zároveň tento prostředek musí být způsobilý k provozu a k dohodnutému způsobu užívání nebo k užívání, ke kterému obvykle takovýto dopravní prostředek slouží. Pakliže není tento dopravní prostředek způsobilý k tomuto provozu, má nájemce právo odmítnout jej převzít. Zjistí-li nezpůsobilost dodatečně, má právo žádat odstranění vady, nebo odevzdání dopravního prostředku, anebo zrušení smlouvy.⁶³

Stejně jako u zasílatelské smlouvy, nájemce dopravní prostředek pojistí jen, bylo-li tak ujednáno.⁶⁴

Nájemce platí nájemné až po ukončení užívání dopravního prostředku, je-li ujednáno na delší dobu, platí nájemné na konci každého kalendářního měsíce.⁶⁵

Také nájemce dopravní prostředek udržuje ve stavu, v jakém jej převzal, s přihlédnutím k obvyklému opotřebení a pronajímatel nahradí nájemci náklady na jím vynaloženou údržbu.⁶⁶

---

⁶⁰ § 2477 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶¹ § 2480 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶² ONDŘEJ, Jan. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7, str. 442

⁶³ § 2322 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶⁴ § 2323 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶⁵ § 2324 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

4 Mezinárodní úprava přepravních smluv

4.1 Úmluva CMR

Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě, zkráceně Úmluva CMR neboli *Convention Marchandise Routière* či *Convention relative au contrat de transport international de marchandises par route*. Dle autora knihy komentující tuto úmluvu, Pavla Sedláčka, se jedná o „jednu z nejstabilnějších a snad i nejrespektovanějších mezinárodních úmluv v oblasti přepravy“⁶⁷

Úmluva CMR představuje jednotnou nadnárodní právní úpravu přepravní smlouvy. Byla sjednána dne 19. května 1956 v Ženevě. Ve svém článku 43 odst. 1 upravuje svoje nabytí účinnosti. Konkrétně stanovuje: „Tato Úmluva nabývá účinnosti devadesátého dne potom, kdy pět států uvedených v článku 42 odst. 1 uloží ratifikační listiny nebo listiny o přístupu k Úmluvě.“⁶⁸, článek na který je odkázáno stanovuje: „Tuto Úmluvu mohou podepsat nebo k ní přistoupit členské státy Evropské hospodářské komise a státy přijaté do komise s poradním hlasem podle odstavce 8 mandátu této Komise“.⁶⁹ Ve smyslu výkladu těchto dvou článků nabyla Úmluva CMR účinnosti dne 2. července 1961, tedy 90 dní poté, kdy státy Francie, Itálie, Jugoslávie, Nizozemska a Rakouska uložili prvních pět ratifikačních listin. „K Úmluvě CMR byly sjednány v Ženevě Protokol z roku 1978 zavádějící zúčtování náhrady škody v SDR⁷⁰, a dále Dodatkový protokol o elektronickém nákladním listu z roku 2008.“⁷¹ V právním řádu České republiky je Úmluva CMR zakomponována jako vyhláška č. 11/1975 Sb., přistoupení k protokolu o zúčtování náhrady škody v SDR jako sdělení č. 108/2006 Sb. m. s. a

---

⁶⁷ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1, str. 15

⁶⁸ článek 43 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁶⁹ článek 42 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁷⁰ Zvláštní práva čerpání – SDR (Special Drawin Rights), mezinárodní rezervní měna zavedená Mezinárodní měnovým fondem v roce 1969 k zajištění výše mezinárodních rezerv, odpovídajících aktuální potřebě mezinárodního obchodu [IMF - Mezinárodní měnový fond | Mezinárodní instituce | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 02.04.2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-instituce/imf-meziarodni-menovy-fond-11650>]

⁷¹ PFEIFFER, Magdalena, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Mezinárodní obchodní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-764-1, str. 184

přistoupení k protokolu o elektronickém nákladním listu jako sdělení č. 66/2011 Sb. m. s.

Úmluva CMR je rozsahem vlastního textu poměrně stručná, čítá pouze 51 článků a dvoubodový protokol o podepsání sloužící jako prohlášení a vysvětlení, že se „Úmluva nevztahuje na přepravy mezi Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku a Irskou republikou.“⁷², a také k článku 1 odstavci 4 Úmluvy, že „podepsaní se zavazují projednat úmluvy o smlouvě o stěhování a o smlouvě o kombinované dopravě.“⁷³

Strukturu Úmluvy tvoří 8 následujících kapitol:

- KAPITOLA I – Rozsah platnosti
  - Články 1 a 2
- KAPITOLA II – Osoby, za něž dopravce odpovídá
  - Článek 3
- KAPITOLA III – Uzavření a provádění přepravní smlouvy
  - Články 4 až 16
- KAPITOLA IV – Odpovědnost dopravce
  - Články 17 až 29
- KAPITOLA V – Reklamace a žaloby
  - Články 30 až 33
- KAPITOLA VI – Ustanovení o přepravě prováděné postupně několika dopravci
  - Články 34 až 40
- KAPITOLA VII – Neplatnost ujednání, která jsou v rozporu s Úmluvou
  - Článek 41
- KAPITOLA VIII – Závěrečná ustanovení
  - Články 42 až 51

Úmluva řešení otázek v ní obsažených, pojímá zpravidla donucovacím způsobem, tedy nutí smluvní strany přepravní smlouvy k jejich respektování, a

---

⁷² bod 1. Protokolu o podepsání Úmluvy CMR

⁷³ bod 2. Protokolu o podepsání Úmluvy CMR

formuluje je tak, aby jednání odchylovající se od Úmluvy nebyla platná. Upravuje následující otázky:⁷⁴

- „právní povahu a obsahové náležitosti základního přepravního dokladu – CMR - nákladního listu,
- evidenční kontrolu zásilky dopravcem na nakládce,
- dispoziční oprávnění odesílatele a příjemce se zásilkou,
- překážky v průběhu přepravy zásilky a při jejím vydání příjemci,
- odpovědnost dopravce za poškození a ztrátu zásilky a za překročení dodací lhůty, včetně důkazního režimu a možností vyvinění dopravce z odpovědnosti,
- rozsah náhradové povinnosti dopravce v případě jeho odpovědnosti za škodu,
- reklamační postupy a mezinárodní soudní příslušnost,
- odpovědnost odesílatele a dopravce v některých vybraných případech,
- promlčení nároků z přepravní smlouvy.“⁷⁵

Naopak Úmluva CMR výslovně stanovuje, na které přepravy se nevztahuje, těmi jsou:

- „přepravy prováděné v rámci mezinárodních poštovních smluv
- přepravy mrtvol
- přepravy stěhovaných svršků“⁷⁶

Dalšími oblastmi přepravních smluv, které Úmluva záměrně neřeší, je například problematika určování výše a způsobu výpočtu přepravného, nebo postup při uzavírání přepravních smluv. Řešení těchto a řady dalších otázek týkajících se problémového okruhu přepravních smluv je tedy ponecháno k řešení národnímu právu.⁷⁷

---

⁷⁴ KROFTA, Jiří. Přepravní právo v mezinárodní kamionové dopravě. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-082-6, str. 22

⁷⁵ KROFTA, Jiří. Přepravní právo v mezinárodní kamionové dopravě. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-082-6, str. 22

⁷⁶ článek 1 odst. 4 písm. a), b), c) Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁷⁷ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasilatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 144

4.1.1 KAPITOLA I – Rozsah platnosti

„Tato Úmluva se vztahuje na každou smlouvu o přepravě zásilek za úplatu silničním vozidlem, jestliže místo převzetí zásilky a předpokládané místo jejího dodání, jak jsou uvedena ve smlouvě, leží ve dvou různých státech, z nichž alespoň jeden je smluvním státem této Úmluvy. Toto ustanovení platí bez ohledu na trvalé bydliště a státní příslušnost stran.“⁷⁸ Důležité zmínit, že „Úmluva prosazuje svojí aplikaci rovněž na takové přepravy, v nichž má své sídlo, či bydliště ve smluvním státě úmluvy pouze jedna ze smluvních stran, zatímco druhá nikoli.“⁷⁹ Uzavře-li tedy dopravce s odesílatelem v mezinárodní silniční nákladní dopravě smlouvu o přepravě, bude se tato smlouva řídit prioritně Úmluvou CMR. Národního práva se užije na právní vztahy ze smlouvy o přepravě, které Úmluva neupravuje, a také na vlastní ujednání účastníků, která však nesmí být v rozporu jak s Úmluvou, tak s národním právem.⁸⁰

Smlouvu o přepravě věci a její náležitosti již autor této práce uvádí v kapitole 3.1.2. Nicméně jsou zde některé pojmy, které není na škodu vysvětlit:

- náklad neboli zásilka, anglicky nazýváno „goods“, francouzsky „merchandise“. Oba pojmy se dají přeložit jako „zboží“
  - pro Úmluvu CMR, by přepravovaná zásilka/zboží měla mít určitou hodnotu.
  - pokud by přepravované zboží nemělo žádnou hodnotu, nemohla by ani vzniknout na něm škoda, ale i přesto není přeprava zboží bez určité, alespoň minimální hodnoty, překážkou v uzavření a realizaci přepravní smlouvy
- výkony za úplatu
  - úplata může být sjednána před samotnou přepravou, v jejím průběhu, po jejím dokončení, ale taktéž nemusí být sjednána vůbec, jelikož může být dohodnuta mlčky

⁷⁸ článek 1 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁷⁹ PFEIFFER, Magdalena, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Mezinárodní obchodní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-764-1, str. 184

⁸⁰ KROFTA, Jiří. Přepravní právo v mezinárodní kamionové dopravě. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-082-6, str. 23

- cena přepravného může také být stanovena na základě občanského zákoníku, kdy se výše bude odvíjet od obvyklé ceny přepravy v době uzavření smlouvy s přihlédnutím k obsahu závazku.⁸¹ Z obsahu závazku jsou důležité pro určení ceny přepravného především:
  - povaha zásilky
  - délka přepravní trasy
  - použitý dopravní prostředek
  - zvláštní okolnosti
- cena přepravného také může být stanovena ceníkem dopravce, který může určovat ceny pro určité typy přeprav či pro určité období
- zákon přímo nestanovuje, jaká je výše obvyklé ceny
- silniční vozidlo
  - dle Úmluvy CMR se jedná o vozidla motorová, návěsové soupravy, přívěsy a návěsy⁸²
    - dle zákona o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu) „motorové vozidlo je nekolejové vozidlo poháněné vlastní pohonnou jednotkou a trolejbus“⁸³
  - při uzavírání přepravních smluv není obvyklé sjednávat, jakým typem vozidla bude zásilka přepravena, ale vyplyne to z povahy této zásilky
  - taktéž není důležité, zdali bude zboží přepravováno v bednách, na paletách, v kontejnerech či bude naloženo volně
  - za přepravu je považována také přeprava jiného dopravního prostředku, může se jednat o osobní automobily, ale i stavební stroje, jako je buldozer, exkavátor, silniční válec
  - o přepravu se avšak nebude jednat, využívá-li vozidlo k této přepravě vlastní pohon, aniž by představovalo náklad. Nebude se tedy jednat o přepravu, pokud zakoupené vozidlo

⁸¹ § 2564 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁸² článek 1 odst. 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁸³ § 2 písm. g) zákona č. 361/2000 Sb., zákon o silničním provozu

bude dováženo jeho majiteli vozidlem samotným, a naloženým na jiném dopravním prostředku⁸⁴

V případě, kdy by bylo vozidlo přepravující zásilku přepravováno v jakémkoliv úseku cesty po moři, vnitrozemské vodní cestě, železnici či vzduchem, bude pro tuto cestu stále platit Úmluva CMR, ale jen za předpokladu, že zásilka v takovýchto případech nebude přeložena z původního dopravního prostředku, jelikož by se již nejednalo o silniční dopravu, ale o kombinovanou dopravu (tzv. multimodální přepravu). Nicméně stane-li se, že dojde k překročení dodací lhůty, poškození či dokonce ztrátě zásilky během přepravy jiným způsobem dopravy než silniční, a pakliže nebyly tyto škody způsobeny jednáním nebo opomenutím silničního dopravce, ale nastaly vlivem událostí, ke kterým mohlo dojít pouze z důvodů přepravy jiné, než silniční, odpovědnost silničního dopravce se v těchto případech nebude řídit Úmluvou CMR, ale bude plynout z přepravních podmínek pro jiný obor dopravy.⁸⁵

S multimodální přepravou souvisí také odchylky od sjednání přepravní smlouvy dle Úmluvy CMR. Není-li totiž smluvně povolena jiná doprava, než silničním vozidlem, považuje se použití jiného dopravního prostředku jako porušení smlouvy. Přesto mohou nastat odchylky:

- **Dohodnutí nebo povolení jiného dopravního prostředku** – pokud se takto stane, řídí se odpovědnost a náhrada škody podle úseku, na kterém došlo ke škodě, pakliže lze tuto informaci zjistit. Není-li možné zjistit, v jakém úseku cesty došlo ke škodě na zásilce, bude platit právní úprava dopravy, která převažuje ve smluvené cestě
- **Jednostranné odchýlení od příkazu** – nastane-li taková situace, že dopravce nemůže pokračovat v přepravě nákladu silničním vozidlem (např. záplavy na cestě, stávky na celnici), a nemůže zkontaktovat odesílatele či příjemce, aby od něho získal povolení k provedení dopravy jiným, než silničním vozidlem, může být zásilka přepravena

---

⁸⁴ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 41-43

⁸⁵ STEJSKAL, Petr. Mezinárodní přeprava v České republice. V Praze: České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05059-0, str. 146, srov. článek 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

po vodě, železnici nebo letecky, je-li to v zájmu přepravy zboží nebo splnění dodací lhůty

- dopravce se nicméně nezabývá povinností splnit závazky mu plynoucí z přepravní smlouvy, taktéž stále odpovídá za poškození, ztrátu či zničení zásilky
- pokud se dopravce rozhodne vykonat zbytek cesty jiným typem přepravy, stává se vůči takovému provozovateli dopravního prostředku odesílatelem, a může uplatňovat nároky plynoucí ze smlouvy o přepravě v případě vzniku škody u tohoto dalšího dopravce
- **Jednostranné hrubé porušení smlouvy** – k takovému porušení může dojít například vlivem nesprávného vyplnění přepravních listů, špatného označení zboží, což může dokonce vyústit v přepravu na jiné místo, přepravování jiným prostředkem atp.
  - tyto, leč omyly, či pochybení jiných osob, spadají pod odpovědnost dopravce, a to za pozdní dodání, poškození nebo ztrátu zboží, vlivem nesprávného odeslání na kupříkladu chybnou adresu, či přepravy nevhodným dopravním prostředkem
- **Jednostranné odchýlení se od přepravní smlouvy** – pokud dopravce rozhodne o změně způsobu přepravy bez předchozího souhlasu odesílatele, jedná se o porušení smlouvy. Nejednalo by se o něj, pakliže by dopravce postupoval dle Úmluvy CMR – „jestliže plnění přepravní smlouvy podle podmínek stanovených v nákladním listě je nebo se stane ještě před dojitím zásilky na místo jejího dodání z jakéhokoli důvodu nemožným, je dopravce povinen vyžádat si pokyny od osoby oprávněné disponovat se zásilkou podle článku 12. Dovolují-li však okolnosti provedení přepravy za podmínek odchylujících se od podmínek stanovených v nákladním listě a dopravce nemohl obdržet v přiměřené době pokyny od osoby oprávněné disponovat se zásilkou podle článku 12, učiní dopravce taková opatření, která považuje v zájmu osoby oprávněné disponovat se zásilkou za nejlepší“⁸⁶

---

⁸⁶ článek 14 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- změna přepravy nemusí vznikat ze špatného úmyslu, ale také vlivem svobodného rozhodnutí dopravce, především z důvodů, jež dopravce vnímá jako ospravedlnitelné a pochopitelné.
  - př. porouchá-li se dopravní prostředek, usoudí-li dopravce jako ekonomicky výhodnější jiný typ dopravy
- nicméně, i přes dobrou vůli dopravce při podnikání těchto kroků se nic nemění na tom, že jimi porušil přepravní smlouvu. V těchto případech není přípustné, aby se dopravce dovolával odpovědnostních omezení stanovených Úmluvou CMR. Dopravce v těchto případech:
  - odpovídá za vzniklou škodu v plném rozsahu
  - může uplatňovat nároky vůči dopravci jiného jím najatého provozovatele dopravního prostředku, dle příslušné právní úpravy
  - je povinen svému odesílateli plnit skutečné výše škod, na odpovědnostní omezení se nebere ohled⁸⁷

Další působnost Úmluvy CMR je v případě přeprav, „na které se vztahuje, ačkoliv jsou prováděny přímo státy nebo státními institucemi anebo státními organizacemi.“⁸⁸ Tento článek pojednává o platnosti Úmluvy „i v zemích, kde nákladní doprava je organizována státem, státními institucemi či podniky se státní účastí, a že na hospodářské struktuře státu v takovém případě nezáleží.“⁸⁹

Naopak, jak již bylo zmíněno výše, existují i přepravy, od kterých se samotná Úmluva výslovně distancuje. Jsou jimi:

- **Přeprava v rámci mezinárodních poštovních smluv** – zákon o poštovních službách tyto služby popisuje slovy: „Poštovní službou je činnost prováděná podle poštovní smlouvy a za podmínek stanovených tímto zákonem. Poštovní služba zpravidla zahrnuje

⁸⁷ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 44-45

⁸⁸ článek 1 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁸⁹ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 47

poštovní podání, třídění a přepravu poštovní zásilky prostřednictvím poštovní sítě a je prováděna za účelem dodání poštovní zásilky příjemci. Za poštovní službu se považuje i dodání poukázané peněžní částky.“⁹⁰ Podnikat v oblasti poštovních služeb dle tohoto zákona mohou fyzické nebo právnické osoby, které splňují obecné podmínky pro podnikání dle tohoto zákona, jimiž jsou věková hranice „18 let a plná způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a skutečnost, že fyzická nebo právnická osoba nemá v evidenci daní u orgánů Finanční správy České republiky ani u orgánů Celní správy České republiky evidován nedoplatek s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky“⁹¹ Zákon o poštovních službách dále definuje:

- poštovní zásilku, jako zásilku, jež má být doručena provozovatelem, zároveň se poštovní zásilkou rozumí i poštovní balík
- provozovatele, jako osobu poskytující poštovní služby nebo zajišťující zahraniční poštovní služby
- odesílatele, jako osobu, která je na poštovní zásilce nebo v dokladu o poštovním poukazu jako odesílatel označena, v případě, že není odesílatel označen, považuje se za něj osoba, která poštovní smlouvu uzavřela
- adresáta, jako osobu, která je na poštovní zásilce nebo v dokladu o poštovním poukazu jako adresát odesílatelem označena⁹²

Abychom mohli určit, zdali se bude jednat o přepravu dle Úmluvy CMR, či nikoliv, budou rozhodující podmínky přepravy samotné. Pokud odesílatel předá svojí zásilku poštovnímu úřadu, je poštovní úřad povinen přepravit zboží na základě právního předpisu, kterým se jeho činnost řídí, přičemž nezáleží na tom, jestli bude tato

---

⁹⁰ § 1 odst. 2 zákona č. 29/2000 Sb., zákon o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)

⁹¹ § 17 odst. 2 písm. c) zákona č. 29/2000 Sb., zákon o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)

⁹² § 2 písm. a), c), d), e) zákona č. 29/2000 Sb., zákon o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)

poštovní přeprava mít povahu veřejné služby, nebo povahu služby soukromé.

- mezinárodní nákladní přepravu v oblasti poštovní přepravy provází hned několik předpisů – Ústava Světové poštovní unie (platná k 1. 1. 1966), Světová poštovní úmluva (platná k 1. 1. 1991) a Ujednání o poštovních balících (platné k 1. 1. 1991). Země spadající pod Světovou poštovní unii tvoří jednotné poštovní území sloužící k výměně poštovních zásilek.
- Úmluva CMR se nebude vztahovat na poštovní přepravu, ať pošta provede sama přepravu, nebo si k této přepravě najme jiného dopravce. Najala-li by si pošta jiného dopravce, stále by figurovala jako hlavní dopravce pro celou přepravu, smluvní dopravce by se v tomto případě byl označován jako částečný dopravce či poddoprovce. I kdyby byly splněny všechny podmínky přepravní smlouvy, přepravy zboží za úplatu, místo výchozí i cílové ve dvou různých státech atp., ani takováto „poddoprování“ smlouva by nespádala pod Úmluvu CMR právě díky článku 1 odst. 4 Úmluvy CMR.
- **Přeprava mrtvol** – lidské tělo je možné omezitelně přepravovat. Ačkoliv by mohlo být nákladem, je nutné přihlížet k tomuto tématu s určitým respektem. Uplatňuje se zde vůle pozůstalých, národní předpisy umožňující dispozici s mrtvolou při zachování hygienických a jiných zdravotních předpisů.
  - omezení přepravy jsou platná do doby, dokud stále mají lidské pozůstatky povahu mrtvoly, toto je důležité hlavně pro přepravu pozůstatků ve formě archeologických nálezů, jako jsou kostry, či jejich části, mumie apod.
  - nemožnost přepravy mrtvol se také vztahuje na přepravu rakví a kolem uložených věnců, květin atp., nicméně Úmluvu CMR lze použít, jedná-li se o přepravu rakví například od jejich výrobce k obchodníkovi, na hřbitov, do domu smutku

- stejně tak se použije Úmluvy CMR pro přepravu smutečných předmětů, věnců a květin do hřbitovních prodejen
- **Přeprava stěhovaných svršků** – nejdříve by bylo příhodné vysvětlit, co je myšleno termínem „svršky“ – jedná se o věci na určitém místě, které patří určitému člověku, jež užívá za účelem svojí vlastní existence, tedy k bydlení, práci, zábavě, sportu, přičemž tyto věci mají být přemístěny do jiného místa za účelem jejich stejného použití
  - o přepravu stěhovaných svršků se nejedná v případech, kdy jde o přepravu v rámci obchodní činnosti, ať již mezi výrobcem a odběratelem, či výrobcí mezi sebou, jelikož jde o podnikatelskou činnost
  - jiný výklad se na tuto přepravu dívá z pohledu, že se „jedná o přepravu zařízení nacházejícího se v určitém prostoru za účelem jeho použití v určitém jiném prostoru ke stejnému účelu“
  - naopak existují názory, že v případě, kdy by takovéto věci byly uloženy do kontejneru a v něm poté přepravovány, tak by se jednalo již o přepravu kontejneru v rámci Úmluvy CMR
  - tedy přeprava stěhovaných svršků rozděluje populaci na dvě strany, kdy jedna klade důraz na obsah, který je přepravován uvnitř, zatímco druhá nahlíží na zboží, jako na celek, kdy dopravce zboží naložené v kontejneru či bednách považuje pouze za zásilku, aniž by její obsah byl pro tuto přepravu významný
  - autor knihy komentující tuto úmluvu, Pavel Sedláček, uvádí zamyšlení hodný příklad: „Jaká by byla odpovědnost dopravce v případě, že by převzal k přepravě kontejner, jehož obsahem by bylo až následně zjištěno vybavení domácnosti s tím, že skutečně toto vybavení bylo na určitém místě demontováno a v určité jiné zemi opět smontováno.“

Posouzení této otázky by jistě záviselo na výkladu soudu v příslušném státě.“⁹³

Poslední odstavec prvního článku Úmluvy CMR zavazuje její strany tak, aby mezi sebou neuzavírali zvláštní dohody dvoustranné či vícestranné dohody, které by se vychylovaly od Úmluvy CMR, a tím by mohly omezovat její platnost, použitelnost, nebo by mohlo docházet k odlišnému výkladu Úmluvy. Téže každý smluvní stát má právo, aby jiný smluvní stát zacházel s jeho dopravci v souladu s Úmluvou CMR. České soudy rozhodující jako orgány smluvního státu musí dodržovat mezinárodní úmluvy a posuzovat přepravní smlouvy a z nich vyplývající nároky a důsledky v souladu s touto úmluvou.

- „výjimky jsou pro smluvní státy připuštěny tam, kde je sjednán tzv. malý pohraniční styk jen v omezeném pásmu od hranic mezi smluvními státy, v němž dochází k omezené obchodní výměně na základě předpisů ulehčujících takový obchodní i osobní styk“
- dále je možné, aby smluvní státy vydávaly svoje vlastní náložné listy, jež se mohou odlišovat od Úmluvy CMR, jsou-li použity k přepravě pouze na území smluvního státu.
  - vydáním nemohou omezit platnost Úmluvy CMR na přeshraniční přepravu⁹⁴

---

⁹³ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 48-50

⁹⁴ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 50, taktéž článek 1 odst. 5 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

4.1.3 KAPITOLA II – Osoby, za něž dopravce odpovídá

Druhá kapitola Úmluvy CMR čítá pouze jeden článek, ve kterém se zakládá odpovědnost dopravce za jednání či opomenutí svých zástupců a pracovníků a všech ostatních osob, kterých použije při provádění přepravy. Za toto jednání a opomenutí dopravce odpovídá jako za vlastní, za předpokladu, že tito zástupci, pracovníci nebo ostatní osoby jednali v rámci svých pracovních úkolů.⁹⁵

Druhá kapitola Úmluvy CMR je úzce provázaná s kapitolou šestou, zabývající se přepravou prováděnou postupně několika dopravci (poddopravci). Zde mohou nastat dva případy:

- prvním případem je, že poddopravce využitý k provedení přepravy hlavním dopravcem se stane dopravcem následným, to znamená, že převezme zásilku a nákladní list
  - v takovémto případě by byl poddopravce odpovědný přímo odesílateli, případně příjemci zboží, zde by záleželo na tom, v jaké fázi by se tato přeprava nacházela
- druhým případem jest, že tento další dopravce zůstane v postavení osoby, kterou dopravce užívá ke splnění svých povinností
  - v tomto případě by byl tento dopravce spadal pod definici uvedenou v článku 3 Úmluvy CMR, a byl by odpovědný pouze hlavnímu dopravci
- dále ještě na ochranu osob použitých dopravce k plnění svých smluvních povinností se vztahuje ustanovení článku 28 odst. 2 Úmluvy CMR, který hovoří o tom, že v případě uplatnění mimosmluvní odpovědnosti proti osobám, za něž dle článku 3 Úmluvy CMR dopravce odpovídá, se tyto osoby mohou odvolat na ustanovení Úmluvy CMR, která vylučují odpovědnost dopravce nebo která určují nebo omezují rozsah náhrady škody⁹⁶

⁹⁵ článek 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

⁹⁶ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 77-78, taktéž článek 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

Základním předpokladem vzniku odpovědnosti osob použitých dopravcem k plnění povinností plynoucích z přepravní smlouvy je, že k takovému jednání dochází v rámci Úmluvy CMR. „Odpovědnost je dána zejména v případech:

- nedostatečného vyplnění nákladního listu pracovníkem dopravce
- ztráty nebo nesprávného použití dokladů připojených k nákladnímu listu odevzdaných dopravci
- neprovedení příkazů dopravcem či jeho zaměstnancem (řidičem), daných odesílatelem či příjemcem zboží
- nevyzvednutí dobírky při vydání zásilky příjemci v rozporu s příkazem odesílatele“⁹⁷

Z tohoto plyne, že nezbytným předpokladem vzniku odpovědnosti dle Úmluvy CMR je existence řádné přepravní smlouvy. Ustanovení článku 3 představuje je kogentního charakteru, tudíž nelze smlouvou upravit či omezit odpovědnost dopravce za činnost jím použitých osob, jelikož by se takovéto úpravy odchylovaly od Úmluvy CMR.⁹⁸

Dále by bylo příhodné si vytyčit, kdo vlastně je považován za pracovníky a další osoby dopravce:

- hlavními osobami, za které dopravce odpovídá, jsou jeho zaměstnanci, tedy to, co Úmluva CMR pojmenovává jako pracovníci
- dále zde jsou zástupci dopravce, neexistuje podmínka, že by museli být zaměstnanci dopravce, nicméně musí pravidelně pro dopravce vykonávat jim přidělené aktivity v rámci provozování dopravcova podniku
- nemusí se tedy jednat o pracovníky ve stálém pracovním poměru, ale i o volně přidružené spolupracovníky, či osoby pracující v jiném pracovněprávním vztahu. Článek 3 klade důraz na jednání těchto osob v rámci svých pracovních úkolů v rámci fungování dopravcova podniku, nikoliv na to, v jakém pracovním poměru jsou vůči dopravci

---

⁹⁷ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 80

⁹⁸ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 80

- kromě pracovníků a zástupců zde figurují ještě jiné osoby, jež užije dopravce při vykonávání přepravy, za tyto osoby odpovídá ve stejném rozsahu jako, kdyby tak jednal dopravce sám. Také nezáleží na poměru ať už pracovním, či jiném, ve kterém se vůči dopravci nacházejí, nejdůležitějším kritériem zůstává podílení se na plnění závazků plynoucích z přepravní smlouvy. Mezi tyto osoby patří:
  - **poddopravce** – dopravce odpovídá nejen za poddopravce samotného, ale i za jeho zaměstnance či jiné poddopravcem použité osoby
    - může se jednat například o škodu vzniklou nepřiměřenou rychlostí vozidla, tedy v tomto případě bude dopravce odpovědný za řidiče poddopravce
    - pokud poddopravce najatý dopravcem použije sám dalšího poddopravce, bude dopravce odpovídat i za tohoto třetího a jakéhokoliv dalšího poddopravce, jelikož smluvní povinnost z přepravní smlouvy má dopravce. Vícenásobnému postoupení přepravy může dopravce zamezit v přepravní smlouvě, tedy zakázat, použití dalšího dopravce, tím pádem by se jednalo o porušení přepravní smlouvy
    - poddopravce nemusí být ve smluvním vztahu k odesílateli, bude se přihlížet ke článku 34 Úmluvy CMR, jestli dojde ke splnění podmínek z něho vyplývajících a stane se smluvní stranou jako následný dopravce po převzetí zásilky a nákladního listu
  - **osoby provádějící za dopravce nakládku nebo vykládku zboží** – v Úmluvě CMR není upraveno, kdo má provést nakládku či vykládku zboží, a proto neřeší ani jejich odpovědnost. Nicméně Úmluva přihlíží k odpovědnosti spojené s nakládkou a vykládkou tak, že zprošťuje dopravce odpovědnosti za ztrátu či poškození, pokud manipulaci, nakládku, uložení či vyložení zásilky bylo skutečně odesílatelem, příjemcem nebo osobami jednajícími za odesílatele nebo příjemce

- v případě nakládky či vykládky bude tedy důležité, jestli dopravce za její provedení převzal zodpovědnost, či nikoliv
- pokud odesílatel nebo příjemce prováděli nakládku sami, nebo na ni dohlíželi či ji organizovali, odpovídají za vzniklou škodu sami, jestliže ale dopravce vykonával dozor nad pracovníky odesílatele či příjemce, a instruoval je například, jakým způsobem by měli zboží nakládat s ohledem na rozložení váhy, tak není pochyb, že dopravce přejímá určitou odpovědnost/spoluodpovědnost za v tomto případě nakládku, a z toho mu bude plynout odpovědnost za případnou škodu
- pokud nakládku provede sám řidič dopravce, odpovídá dopravce dle článku 3 Úmluvy CMR
- je-li nakládka či vykládka prováděna součinností více stran, může vzniknout také společná odpovědnost dle míry zavinění jednotlivých stran
- **osoby, jež převezmou za dopravce povinnost k přeložení zboží v případě poruchy vozidla či nehody** – dojde-li k poruše, či dopravní nehodě, a vozidlo se stane nepojízdným, musí pro pokračování v přepravě dojít k přeložení nákladu. Přeložit náklad však není schopen řidič sám, docílí se toho buď pomocí pracovníků dopravce, či jiných najatých osob, navíc je velice pravděpodobné, že bude zapotřebí použití další techniky, jako je například vysokozdvizný vozík, nebo jeřáb
- **osoby, jež dopravce použije k oznámení překážek znemožňujících uskutečnit přepravu (dodávku zboží)** – jedná se o případy, kdy dojde k překážkám, ještě před doručením zásilky, které znemožní její doručení⁹⁹, nebo vyskytnou-li se překážky v jejím dodání, poté co dorazí na místo dodání, kdy příjemce odmítne převzít zásilku¹⁰⁰

⁹⁹ článek 14 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁰⁰ článek 15 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- v těchto případech bude dopravce požadovat od odesílatele nové pokyny, které mu určí, jak má dále postupovat. K vyžádání těchto pokynů bude muset využít osob, které tyto překážky odesílateli oznámí. Za jednání těchto osob dopravce odpovídá dle článku 3 Úmluvy CMR
- **znalec (tzv. havarijní komisař), jehož použije dopravce ke zjištění stavu zásilky nebo obsahu zásilky** – odesílatel může požádat dopravce, aby přezkoušel hrubou váhu zásilky nebo její množství této zásilky vyjádřené jiným způsobem, taktéž může zažádat o přezkoušení obsahu jednotlivých kusů zásilky
  - dopravci vzniká nárok na náhradu výdajů, které bude muset vynaložit k uskutečnění tohoto přezkoušení
  - výsledek přezkoušení se zaznamenává do nákladního listu¹⁰¹
  - dopravce k vykonání tohoto úkonu může užít služeb znalce, ovšem učiní-li tak, odpovídá za jeho jednání dle článku 3 Úmluvy CMR
- **skladovatel, jemuž dopravce svěřil zboží po jeho převzetí od odesílatele** – pokud není možné uskutečnit přepravu bezodkladně, nebo je-li dohodnuto, že přeprava bude uskutečněna později, má dopravce možnost zboží dočasně uskladnit u třetí osoby
  - uskladnění dopravce využije převážně v případě, že on sám nedisponuje prostory pro skladování, z tohoto důvodu před vykonáním přepravy uskladní zásilku u třetí osoby
- **zasílatel, jemuž dopravce zboží poskytne za účelem uskutečnění celního řízení** – pokud dopravce sám sjednává proclení zboží, nebude proclívající zasílatel, kterého najal dopravce, jednat jako pověřenec příjemce, ale jako zmocněnec dopravce, tudíž za jeho jednání odpovídá dopravce dle článku 3 Úmluvy CMR

---

¹⁰¹ článek 8 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- dále mohou v přepravě figurovat další osoby, za které nicméně dopravce neodpovídá, nespadají pod článek 3 Úmluvy CMR. Takovéto osoby jsou:
  - **veterinární úředníci a další úředníci** – tyto osoby provádějí kontrolu zboží, například z hygienických důvodů, veterinárních důvodů nebo dovozních povolení
  - **pronajímatel dopravního prostředku** – dopravce se nemůže dovolávat zproštění se své odpovědnosti z důvodů vady přepravujícího vozidla či zavinění nebo nedopatření osoby, od které si vozidlo najal, to se vztahuje i na zástupce a pracovníky takovéto osoby¹⁰²
  - **celní úředníci** – nastala-li by situace, kdy by přepravované zboží muselo být vyloženo na pokyn celních úředníků a uschováno v celním skladě, který by nemusel splňovat podmínky například dostatečného chlazení, v důsledku kterého by vznikla škoda na zboží, nebude v tomto případě dopravce odpovědný za tuto škodu, neboť se jednalo o rozhodnutí celních úředníků, které je dopravce povinen respektovat
- článek 3 sice hovoří o odpovědnosti za pracovníky a zástupce použité k provádění přepravy, nicméně ke škodě, zničení či odcizení zásilky může dojít i zaměstnanci, které dopravce nepoužije k provádění přepravy, může se jednat například o zaměstnance skladu dopravce
  - dle článku 3 se ale nejedná o zaměstnance použité k provádění přepravy, to ale neznamená, že dopravce bude zproštěn odpovědnosti za jejich jednání, jelikož „doprovce odpovídá za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky anebo za její poškození, které vznikne od okamžiku převzetí zásilky k přepravě až do okamžiku jejího vydání, jakož i za překročení dodací lhůty“¹⁰³

¹⁰² článek 17 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁰³ článek 17 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- mimo odpovědnost za osoby užívané dopravcem k nakládce či vykládce zboží je také dopravce odpovědný za činnost samotného řidiče
  - nejsou vůbec neobvyklé případy, kdy se řidič odchýlil od plánované trasy a nechal vozidlo zaparkované několik hodin bez dozoru, kdy během této doby došlo buď ke krádeži zboží jím přepravovaného, či ke krádeži celé soupravy tahače s návěsem
  - zároveň je dopravce odpovědný i za krádež zboží, která nastane v době odpočinku řidiče
  - přihlíží se rovněž k okolnostem krádeže, jestli tomuto trestnému činu mohlo jít zabránit například odstavením vozidla na hlídané parkoviště nebo do garáže
- předpokladem dopravcovy odpovědnosti je, aby k takovému jednání či opomenutí došlo v rámci plnění pracovních úkolů. Musí být určitá souvislost mezi jednáním pracovníka či jiné osoby a způsobenou škodou. Nemůže jít o nahodilé jednání, musí vyplývat z postavení pracovníka, ať jeho náplně práce, či úkolu mu zadaným dopravcem. Přiřítá se jak jednání přímé, tak jednání nepřímé, tedy i opomenutí.
  - pokud například zadá úkol brigádníkovi, kdy bude namísto konání úklidových prací přepočítávat zboží ve skladu, musí pak dopravce počítat, že může ze strany brigádníka dojít i k jeho odcizení
  - stane-li se případ, kdy zboží odcizí osoba, která není zaměstnancem dopravce, a zároveň není osobou pověřenou úkoly při přepravě zásilky, pouze se této osobě naskytne příležitost k odcizení zboží, nebude se jednat o odpovědnost dopravce
    - takovou osobou může být například mechanik opravující vozidlo
- dalšími případy, které mohou nastat, jsou odcizení zboží, buď přímo zaměstnancem dopravce, či osobou dopravcem najatou
  - odcizí-li zboží zaměstnanec dopravce, který byl pověřen k hlídání tohoto zboží kupříkladu po dobu překládání nebo

krátkodobého uskladnění, bude dopravce odpovídat v plném rozsahu

- odcizí-li zboží třetí osoba najatá dopravcem za stejným účelem, tedy hlídáním zboží, bude řešení této situace nejednoznačné, přesto stále lze považovat dopravce jako odpovědného za škodu vzniklou odcizením
- třetím případem jest, kdy řidič dopravce odcizí zboží jiného dopravce v místě vykládky
  - jelikož tento čin spáchaný řidičem nesouvisí s přepravou jemu svěřené zásilky, nebude dopravce odpovědný za toto jednání jeho řidiče
- **vlastní odpovědnost řidiče** – řidič není přímo odpovědný odesílateli ani příjemci zásilky, ale to pouze za předpokladu, že se nedopustí hrubé nedbalosti, nebo jednání, které by mohlo být považované za rovnocenné úmyslu
  - „dopustil-li se řidič úmyslného jednání nebo hrubé nedbalosti rovnocenné úmyslu, odpovídá za vzniklou škodu celým svým majetkem, tedy v neomezeném rozsahu“¹⁰⁴
  - mohou také nastat situace, kdy řidič ze své vlastní vůle rozhodne o převzetí zásilky, například ke zpětné přepravě po té, co vyloží zboží u zahraničního příjemce
    - v Úmluvě CMR není upraveno oprávnění řidiče zastupovat svého zaměstnavatele, nicméně, stane-li se tak s tichým souhlasem dopravce, považuje se, že řidič byl dopravcem oprávněn k uzavření této přepravní smlouvy
    - pokud by se řidič vykazoval plnou mocí opravňující ho uzavírat přepravní smlouvy jménem dopravce, bylo by nutné posoudit obsah této plné moci
    - odlišnou situací by bylo, pokud by osoba předstírající být pracovníkem dopravce přebrala zásilku k její přepravě s tím, že by došlo k jejímu následnému

---

¹⁰⁴ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 90

odcizení touto osobou, považovala by se přepravní smlouva za neplatnou, neboť k jejímu řádnému uzavření nedošlo, a z jednání neznámého řidiče nelze ani přičítat odpovědnost dopravci, nejde mimo jiné o převzetí zásilky dle Úmluvy CMR

- **odpovědnost dopravce mimo rámec Úmluvy CMR** – není-li Úmluva použitelná na určitou škodu, užije se, v případě použití české práva, například zákoníku práce
  - zaměstnanec je odpovědný k náhradě škody způsobené zaměstnavateli, které se dopustil zaviněným porušením svých povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním¹⁰⁵
  - výše této náhrady škody je poté upravena následovně:
    - zaměstnanec je povinen nahradit skutečnou škodu v penězích, nenavrátí-li věc v předešlý stav
    - výše náhrady škody vzniklé ze zaměstnancovy nedbalosti „nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením povinnosti, kterým způsobil škodu. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně, v opilosti, nebo po zneužití jiných návykových látek“
    - byla-li škoda způsobena úmyslně, „může zaměstnavatel požadovat, kromě částky uvedené v odstavci 2, i náhradu ušlého zisku“¹⁰⁶
  - dopravce také odpovídá za správné proškolení svých řidičů dle zákona č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, i odpovědný za způsobilost jeho vozového parku, že jeho vozidla vyhovují požadavkům příslušných předpisů, mimo jiné technického stavu dle zákona č. 361/2000 Sb., zákon o silničním provozu

---

¹⁰⁵ § 250 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

¹⁰⁶ § 257 odst. 1, 2, 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- **důkazní břemeno** – povinnost k obstarávání důkazů nese v případě odpovědnosti dopravce poškozený
  - musí dokázat, že došlo ke škodě jednáním pracovníků či osob užitých dopravcem, že tyto osoby zapříčinili vznik škody během provádění přepravy a při plnění pracovních úkolů
  - navíc poškozený bude muset prokázat, které konkrétní osobě je nutno odpovědnost za vzniklou škodu přičítat, což je důležité především v situacích, kdy při vzniku škody figurovalo více osob, například při nakládce zboží pracovníci odesílatele s řidičem dopravce
  - podstatně jednoduší to bude v situaci, kdy vznik škody bude vyplývat z činnosti konkrétní osoby, která k této činnosti byla pověřena, např. skladník, řidič, apod.
- **nepoužitelnost ustanovení článku 3 Úmluvy CMR** – nejsou-li splněny předpoklady pro použití Úmluvy CMR, nelze tohoto článku užít
  - jedná se například o společnou přepravu stěhovaných svršků s jiným zbožím, v takovém případě dopravce neodpovídá dle článku 3, jelikož se dle článku 1 Úmluva CMR nevztahuje na přepravu stěhovaných svršků
- **článek 3 Úmluvy CMR nelze nahradit ujednáním, které by zužovalo odpovědnost mezi stranami přepravní smlouvy – takové ujednání by bylo neplatné¹⁰⁷**

---

¹⁰⁷ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 81-94

4.1.4 KAPITOLA III – Uzavření a provádění přepravní smlouvy

Kapitola III Úmluvy CMR, ačkoliv by člověk z názvu mohl usoudit, že se bude zabírat určením postupu uzavírání a provádění přepravních smluv, Úmluva CMR ponechává tuto otázku na národních právních řádech. Tato kapitola Úmluvy se zabývá stanovováním povinností dopravci i odesílateli při vystavování nákladního listu, řeší odpovědnost za vady, nepřesnosti nebo neúplnosti v nákladním listu a jejich rozsah. Dále zakládá důkazní hodnotu nákladního listu, konkrétně stanovuje, že není-li prokázán opak, je nákladní list věrohodným dokladem o uzavření a obsahu přepravní smlouvy, jakož i dokladem o převzetí zásilky dopravcem, a v případě, kdy nákladní list neobsahuje výhrady dopravce a jejich odůvodnění, má se za to, že zásilka i její obal byly v době převzetí dopravcem v dobrém stavu i že se jejich počet, značky a čísla shodovaly s údaji uvedenými v nákladním listě CMR.¹⁰⁸

Pokud nákladní list chybí, má nedostatky nebo byl ztracen, nemá tato skutečnost vliv na existenci či platnost přepravní smlouvy. Nákladní list CMR slouží jako potvrzení, osvědčení nebo doklad o uzavřené přepravní smlouvě. Samotná smlouva o přepravě je výsledkem shodné vůle obou stran kontraktu. Aby tedy došlo k uzavření řádné smlouvy o přepravě, musí vyplývat z jednání či jiného chování obou stran vůle založit práva či povinnosti. Tento projev vůle nemusí být učiněn písemně, postačí slovně či jiným způsobem, který nebude vzbuzovat pochybnosti, vzhledem k okolnostem, za kterých k němu došlo, o tom, co účastníci chtěli projevit.¹⁰⁹

Nákladní list je vystavován ve třech původních vyhotoveních, každé z nich podepsané odesílatelem i dopravcem, pakliže to umožňuje právní řád státu, ve kterém dochází k vyhotovení nákladního listu, mohou být tyto podpisy vytisknuty či nahrazeny razítky odesílatele a dopravce. První vyhotovení obdrží odesílatel, druhé doprovází zásilku po dobu přepravy a třetí si ponechá dopravce. Pokud se

---

¹⁰⁸ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 99, také článek 9 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁰⁹ STEJSKAL, Petr. Mezinárodní přeprava v České republice. V Praze: České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05059-0, str. 146

jedná o zásilku, kterou nelze přepravit jedním vozidlem, ale musí být naložena na vícero vozidel, anebo jde-li o různé druhy či části samostatné zásilky, mají odesílatel i dopravce právo žádat vystavení tolika nákladních listů, kolik vozidel má být použito, nebo kolik druhů nebo samostatných částí zásilky se má nakládat.¹¹⁰

Faktorem v praxi vytvářejícím komplikace je, že Úmluva CMR ani naše národní právo neurčují osobu, která je povinna vystavit nákladní list CMR. Pouze platí, že není-li stanoveno jinak, mlže nákladní list vystavovat jak odesílatel, tak i dopravce. Dle Úmluvy CMR odpovídá odesílatel za přesnost a úplnost údajů v nákladním listu, což ale neznamená, že musí nákladní list vystavit.¹¹¹

Náležitostmi nákladního listu, které musí obsahovat (obligatorní údaje) jsou místo a datum vystavení, jméno a adresa odesílatele, jméno a adresa dopravce, místo a datum převzetí zásilky a místo jejího určení, jméno adresa příjemce, obvyklé pojmenování povahy přepravované věci a druh obalu; u věci nebezpečné povahy jejich obecně uznávané označení, počet kusů, jejich zvláštní značky a čísla, hrubá váha zásilky nebo jiným způsobem vyjádřené množství zboží, náklady spojené s přepravou, čímž je míněno dovozní, vedlejší poplatky, cla a ostatní výdaje vznikající od okamžiku uzavření smlouvy až do vydání zásilky, pokyny potřebné pro celní a jiná úřední jednání, údaj o tom, že přeprava i přes jakoukoliv opačnou doložku podléhá ustanovením této Úmluvy. Další náležitosti, které případně může nákladní list obsahovat (fakultativní údaje), jsou zákaz překládky, výdaje, které bere odesílatel na sebe, výše dobírky, která má být vybrána při dodání zásilky, udání ceny zásilky a částky vyjadřující zvláštní zájem na dodání, pokyny odesílatele dopravci týkající se pojištění zásilky, smluvenou lhůtu, ve které má být přeprava provedena, seznam dokladů předaných dopravci. Strany taktéž mohou zapsat do nákladního listu i jiné údaje, které považují za užitečné.¹¹²

---

¹¹⁰ článek 5 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹¹¹ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 160

¹¹² článek 6 odst. 1 písm. a) až k), odst. 2 písm. a) až g) a odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

„Správnost a úplnost obligatorních údajů v nákladním listu CMR by měl vždy při nakládce zkontrolovat zástupce dopravce – tj. řidič“¹¹³

Nákladní list tvoří velmi důležitý dokument pro případ sporu o převzetí zásilky k přepravě. Platí, že při přejímání zásilky k přepravě přezkoumává dopravce, resp. řidič, jako jeho zástupce, stav zásilky, hlavně správnost vyplněných údajů v nákladním listu CMR a zjevný stav zásilky a jejího obalu.

- není-li možné, aby řidič zkontroloval stav zásilky, např. protože je zásilka zakrytá na zafóliovaných paletách, tak by tuto skutečnost měl uvést do výhrad dopravce
- výhrady dopravce mají významný vliv v nákladním listu CMR, řidič může totiž do nákladního listu CMR uvést výhrady proti stavu zásilky v době převzetí zásilky, včetně jejich odůvodnění
- výhrady se mohou vztahovat ke konkrétním údajům uvedeným v nákladním listu CMR, především v porovnání se skutečným stavem zboží, např. počtu udávaných kusů, palet, způsobu jejich balení, značení, ale také způsobu jejich umístění a zajištění na ložné ploše vozidla
- zaznamenané výhrady dopravcem samy o sobě nejsou pro odesílatele zavazující, pakliže je sám nepodepíše v nákladním listě CMR, ale pouze reprezentují změnu v povinnosti důkazního břemene
  - za situace, kdy budou uvedeny výhrady, bude na odesílateli, aby dokázal, že dopravci byla zásilka předána v bezvadném stavu, co se týká zápisu uvedené výhrady
  - pokud nákladní list CMR neobsahuje výhrady dopravce s jejich odůvodněním, hovoří se o takzvaném čistém nákladním listu CMR, a považuje se převzatá zásilka za to, že byla v době převzetí dopravcem ve zjevně dobrém stavu a že údaje v nákladním listě CMR se shodovali se skutečnými počty kusů zboží atp.¹¹⁴

---

¹¹³ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 161

¹¹⁴ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 162

Úmluvou CMR je také vymezená doba, po kterou je dopravce odpovědný za zásilku jím přepravovanou. Tato doba dle Úmluvy počíná běžet převzetím zásilky k přepravě a končí vydáním zásilky příjemci, což nastává formálně až podepsáním nákladního listu příjemcem. Dopravce je tedy povinný nejen předat zásilku příjemci, ale také je zapotřebí, aby příjemce zásilku od něj převzal, a jak již bylo zmíněno, toto převzetí potvrdil svým podpisem v nákladním listu.¹¹⁵

Odesílatel má právo určovat, co se stane se zásilkou do doby, než bude druhé vyhotovení nákladního listu CMR vydáno příjemci. Může požadovat po dopravci zastavení přepravy, změnu místa dodání nebo vydání zásilky jinému příjemci, než tomu, který byl uveden v nákladním listě. Právo disponovat se zásilkou může náležet i příjemci a to již od okamžiku vystavení nákladního listu, v případě, že je v něm učiněn odesílatelem v tomto smyslu příslušný záznam, pokud tento příjemce s dispozičním právem přikáže, aby byla zásilka vydána další osobě, nemůže již tato osoba určovat další příjemce.¹¹⁶

Existují zde ale také podmínky k dispozici se zásilkou:

- ten, jenž chce uplatnit dispoziční právo, má povinnost prokázat se prvním vyhotovením nákladního listu, v tomto nákladním listu musí být zapsány nové příkazy, které se dávají dopravci, zároveň musí nahradit dopravci veškeré náklady a škody způsobené novými příkazy
- provedení příkazů musí být uskutečnitelné v době, kdy dojdou osobě, která je má provést, taktéž nesmí narušovat obvyklý provoz dopravcova podniku nebo způsobit škodu odesílatelům či příjemcům jiných zásilek
- a poslední podmínkou, na kterou se váže výkon dispozičního práva je zákaz příkazů vedoucích k rozdělení zásilky¹¹⁷

Nemůže-li dopravce provést příkazy jemu udělené, má povinnost o tom ihned vyrozumět osobu, od které tyto příkazy obdržel.¹¹⁸

---

¹¹⁵ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 161

¹¹⁶ článek 12 odst. 1, 2, 3 a 4 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹¹⁷ článek 12 odst. 5 písm. a), b), c) Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹¹⁸ článek 12 odst. 6 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

Dopravce, který neprovede příkazy, nebo naopak je provede, aniž by si vyžádal předložení prvního vyhotovení nákladního listu, odpovídá oprávněnému za škodu tím vzniklou.¹¹⁹

Jakmile je zásilka dopravena příjemci do cílového místa, má příjemce právo požadovat od dopravce, aby mu proti jeho potvrzení o převzetí zásilky vydal druhé vyhotovení nákladního listu CMR a zásilku samotnou. Pokud příjemce uplatňující práva k vydání zásilky dopravcem je povinen zaplatit určitou částku uvedenou v nákladním listě (jedná-li se o dobírku), nedojde-li k dohodě mezi dopravcem a příjemcem, není dopravce povinen zásilku vydat, jedině pokud by mu příjemce poskytl záruku.¹²⁰

Je-li nebo stane-li se plnění smlouvy dle podmínek stanovených v nákladním listu CMR z jakéhokoliv důvodu ještě před dokončením přepravy nemožným, vyžádá si dopravce pokyny od osoby oprávněné disponovat se zásilkou, pokud nemůže takovýchto pokynů dostat v přiměřené době, učiní taková opatření, která považuje v zájmu osoby oprávněné disponovat se zásilkou za nejlepší.¹²¹

„Odmítne-li příjemce zásilku, má odesílatel právo disponovat se zásilkou, aniž by se musel vykazovat prvním exemplářem NL CMR“¹²² I přes odmítnutí zásilky může příjemce žádat o její vydání do doby, než dopravce obdrží opačné pokyny od odesílatele.¹²³

O této problematice se autor zmiňuje taktéž výše v této práci v souvislosti s odchýlenými od přepravní smlouvy a v rámci osob, které dopravce použije k oznámení překážek znemožňujících uskutečnění přepravy.

Dopravce má právo na náhradu jemu vzniklých výloh souvisejících s vyžádáním nebo provedením úkonů, pokud tyto výlohy nevnikly jeho zaviněním. Dopravce také v případě situací popsanych v článku 14 odst. 1 a v článku 15 může složit zásilku na účet oprávněného, jejím složením se přeprava

---

¹¹⁹ článek 12 odst. 7 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²⁰ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 164, srov. článek 13 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²¹ článek 14 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²² NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 164, srov. článek 15 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²³ článek 15 odst. 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

považuje za ukončenou. Dopravce tuto zásilku přejímá do úschovy, může jí svěřit třetí osobě, kdy poté nese zodpovědnost za pečlivý výběr této osoby. Na zásilce i nadále váznou závazky vyplývající z nákladního listu a všechny další výlohy.¹²⁴

Dopravce také může uvážit, že je v nejlepším zájmu prodej zásilky, aniž by vyčkal pokynů oprávněného. V takovémto případě se jedná o zásilky, které podléhají rychlé zkáze (např. nemožnost pohybu vozidla – kolona, porucha atp. a prodej ovoce, které by svým ponecháním ztratilo hodnotu), nebo omlouvá-li takový postup stav, ve kterém se zásilka nachází, anebo byly by výlohy za úschovu neúměrné hodnotě zásilky. K prodeji také může přistoupit, nedostal-li v přiměřené lhůtě od oprávněného opačné pokyny, jejichž provedení na něm může být přiměřeně k okolnostem požadováno.¹²⁵

Pokud byla zásilka prodána, musí peníze z prodeje po odečtení částek váznoucích na zásilce dát k dispozici oprávněnému. Jsou-li tyto částky vyšší než výtěžek z prodeje, má dopravce právo na rozdíl. Postup při prodeji se řídí právním řádem, nebo zvyklostmi místa, kde se zásilka nachází.¹²⁶

---

¹²⁴ článek 16 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²⁵ článek 16 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²⁶ článek 16 odst. 4 a 5 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

4.1.5 KAPITOLA IV – Odpovědnost dopravce

Doprovce ručí za celkovou nebo částečnou ztrátu a za poškození zboží, pokud k němu dojde mezi okamžikem převzetí zboží a jeho vydáním. Podobně při překročení dodací lhůty. Dodací lhůtou je v tomto případě dohodnutý termín dodání, pakliže nebyl sjednán termín dodání, a tedy není ani sjednaná dodací lhůta, platí pro překročení dodací lhůty doba, která trvá déle, než by trvala přepravní doba, kterou by potřeboval pečlivý dopravce k přepravení zboží. V rámci sjednané lhůty se také přihlédně k okolnostem při dílčích nakládkách, hlavně k času potřebnému pro sestavení vozové zásilky.¹²⁷

Doprovce se zprošťuje odpovědnosti za ztrátu zásilky, její poškození či překročení dodací lhůty, bylo-li toto zaviněno oprávněným příkazem oprávněného, který zároveň nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci.¹²⁸

„Oprávněný může považovat zásilku bez dalších důkazů za ztracenou, nebyla-li vydána do 30 dnů po uplynutí sjednané lhůty, a pokud nebyla lhůta sjednána, do 60 dnů po převzetí zásilky dopravcem k přepravě.“¹²⁹

„Je-li zásilka vydána příjemci, aniž byla ve smyslu podmínek přepravní smlouvy vybrána dobírka, je dopravce povinen poskytnout odesílateli náhradu škody až do výše dobírky; proti příjemci má však právo postihu.“¹³⁰

Zproštění se odpovědnosti dopravce:

- není možné, aby se dopravce ve snaze zprostit se svojí odpovědností dovolával vad vozidla, kterého použil k přepravě, ani zavinění nebo nedopatření osoby, od níž najal vozidlo, nebo jejich zástupců nebo pracovníků

---

¹²⁷ STEJSKAL, Petr. Mezinárodní přeprava v České republice. V Praze: České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05059-0, str. 147, srov. článek 17 odst. 1 a článek 19 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²⁸ článek 17 odst. 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹²⁹ článek 20 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³⁰ článek 21 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- naopak dopravce se může zprostit odpovědnosti, vznikne-li ztráta zboží nebo jeho poškození ze zvláštního nebezpečí plynoucího z jedné, nebo více následujících skutečností:
  - použití otevřených nezaplachtovaných vozidel, bylo-li použití takového vozidla výslovně dohodnuto a zaznamenáno v nákladním listě
  - chybějící nebo vadný obal zboží, které pokud není řádně zabaleno nebo není-li zabaleno vůbec, je vystaveno nebezpečí poškození či ztráty
  - manipulace, uskladnění, nakládka či vykládka zboží odesílatelem, příjemcem nebo osobami za ně jednajících
  - přirozená charakteristika zboží, kvůli které podléhá částečnému úbytku či poškození (např. rez, kažení se, vysychání, unikání, normální úbytek, působení hmyzu nebo hlodavců)
  - nedostatečné nebo vadné značky nebo čísla jednotlivých kusů zásilky
  - přeprava živých zvířat¹³¹

Doprovce se může dovolávat zproštění odpovědnosti z důvodu přepravy živých zvířat, jen pokud prokáže, že provedl všechna opatření, která byl podle okolností povinen učinit, a že se řídil zvláštními pokyny, které mu byly uděleny.¹³²

Pokud odesílatel předává k přepravě nebezpečnou zásilku, má povinnost upozornit dopravce na exaktní povahu nebezpečí, které z této zásilky plyne, a je-li to žádoucí, sdělit mu, jaká bezpečnostní opatření je v souvislosti s touto zásilkou třeba zavést. Pakliže toto není uvedeno v nákladním listě, je odesílatel nebo příjemce povinen prokázat jiným způsobem, že dopravce znal přesnou povahu tohoto nebezpečí spojeného s přepravou zboží. Pokud dopravce nebezpečné zásilky nebyl s její nebezpečnou povahou obeznámen, může ji kdekoliv a kdykoliv složit, zničit nebo zneškodnit, přičemž mu nebude plynout z takového

¹³¹ článek 17 odst. 3 a 4 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³² článek 18 odst. 5 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

jednání jakákoliv povinnost nahradit škodu. Odesílatel odpovídá za veškeré výlohy a škody vzniklé odevzdáním takové zásilky.¹³³

Má-li dopravce podle ustanovení této Úmluvy povinnost nahradit škodu za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky, vypočítá se náhrada z hodnoty zásilky v místě a době jejího převzetí k přepravě. Cena (hodnota) zásilky se určuje podle burzovní ceny, a není-li burzovní cena, podle běžné tržní ceny, a není-li ani burzovní ani běžná tržní cena, podle obecné hodnoty zboží stejné povahy a jakosti.¹³⁴

- v souvislosti s náhradou škody je často diskutovanou otázkou, zdali by měl odesílatel uvádět do nákladního listu CMR cenu zásilky
- lze předpokládat, že cena zásilky je součástí popisu zásilky, který je jednou ze základních charakteristik smlouvy
  - nicméně cena zásilky figuruje v článku 6 odst. 2 písm. d) Úmluvy CMR jako jeden z fakultativních znaků listu CMR
- uvedení ceny zásilky bude ve většině případů kladným prvkem, neboť signalizuje dopravci, že by měl předpokládat zvýšené riziko ztráty zásilky pro její vyšší cenu, nebo taktéž její uvedení bude usnadňovat opatření vedoucí k rychlému a efektivnímu postupu při likvidaci škody
- nicméně v praxi není uvádění ceny zásilky v nákladním listu CMR příliš obvyklé¹³⁵

Náhrada škody dopravcem nesmí přesáhnout Úmluvou stanovený finanční limit. Ve členských státech byla výše náhrad takové škody upravena Mezinárodním měnovým fondem Protokolem MMF k Úmluvě CMR, tento zavádí používání fiktivní měnové jednotky SDR.

- výpočet maximální výše náhrady škody dopravcem podle Úmluvy CMR je prováděn takto:
  - hrubá hmotnost zásilky (v kilogramech) × 8,33 (koeficient) × 1 SDR

---

¹³³ článek 22 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³⁴ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 169, srov. článek 23 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³⁵ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 169

- aktuální kurz SDR ke dni 15. 4. 2020 činí dle České národní banky 1 SDR = 33,871 Kč¹³⁶

V případě, že dojde k poškození zásilky, hradí dopravce částku, o kterou se její hodnota snížila; částka se vypočítává z hodnoty zásilky. Náhrada škody nesmí přesáhnout:

- dojde-li k poškození celé zásilky, částku, která by se vyplatila při její úplné ztrátě
- dojde-li k poškození jen části zásilky, částku, která by se vyplatila při ztrátě znehodnocené části zásilky¹³⁷

Oprávněný má spolu s náhradou škody právo požadovat úroky z náhrady škody, a to ve výši 5% ročně. Tyto úroky se počítají ode dne zaslání písemné reklamace dopravci, a nebyla-li reklamace podána, ode dne podání žaloby u soudu.¹³⁸

Náhrada dovozného/přepravného, cla a jiných výdajů vzniklých v souvislosti s přepravou zásilky se hradí při úplné ztrátě v plné výši a při částečné ztrátě poměrným dílem. Pakliže by ale dopravce jednal úmyslně nebo způsobem postavením na roven úmyslu, nevztahovala by se na něj žádná omezení. Problém v praxi může nastat v situaci, kdy soud může považovat i hrubou nedbalost nebo lehkomyšlné jednání jako jednání rovnocenné úmyslu.¹³⁹

Doprovce je považován za odborníka v oboru provádění přepravy, čímž je nucen počítat s tím, že se od něho bude očekávat maximální snaha o provedení bezchybné přepravy. Taktéž musí vždy vynaložit veškerou možnou péči, jakožto pečlivý dopravce, kterým by měl být, za účelem provedení oné zmíněné bezchybné přepravy. To se vztahuje na všechny možné ohledy dopravcoví činnosti.¹⁴⁰

---

¹³⁶ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 169

¹³⁷ článek 25 odst. 1 a 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³⁸ článek 27 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹³⁹ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 170

¹⁴⁰ NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6, str. 170

4.1.6 KAPITOLA V – Reklamace a žaloby

„Úprava článků 30 až 33 Úmluvy CMR se týká uplatňování reklamací při poškození či ztrátě zboží nebo překročení dodací lhůty a dále lhůt, které musí být dodrženy k řádnému uplatnění nároků z Úmluvy CMR vyplývajících. Předpokládá se přirozeně, že většina nároků bude uplatňována vůči dopravci, zatímco tomu zůstávají vyhrazeny zejména nároky na úhradu přepravného, popř. nároky vyplývající z článku 10 Úmluvy CMR ze škod způsobených vadami obalu zásilky.“¹⁴¹

V Úmluvě jsou stanovené poměrné krátké reklamační lhůty. Za překročení lhůty může být uplatněn nárok pouze, byla-li dopravci zaslána písemná výhrada do 21 dnů poté, kdy bylo zboží dáno k dispozici příjemci. Nebude-li uplatněn, nárok na náhradu škody zaniká (je prekluzivního charakteru).¹⁴²

V dalším článku Úmluva pojednává o výběru soudů, které budou příslušné k vedení sporů vzniklých z přeprav, pokud nejsou vedeny u soudů smluvních států určených dohodou stran, tak se určí podle státu, na jehož území:

- má žalovaný trvalé bydliště, hlavní sídla podniku nebo pobočky anebo jednatelství, jejichž prostřednictvím byla smlouva uzavřena,
- leží místo, kde byla zásilka převzata k přepravě nebo místo určené k jejímu vydání; u jiných soudů nemůže žalobce spor vést¹⁴³

Pokud se stal vynesení rozsudek soudem některého ze smluvních států vykonatelným, stává se vykonatelným i ve všech ostatních smluvních státech Úmluvy, jakmile byly splněny v příslušném státě předepsané formalities.¹⁴⁴

Článek 32 pojednává o promlčecích lhůtách nároků z přeprav, na něž se vztahuje Úmluva CMR, které se obecně promlčují za jeden rok. Pokud vzniklo takové zavinění úmyslně, nebo podle práva soudu, u kterého se projednává toto zavinění, považuje za rovnocenné úmyslu, promlčecí doba bude činit tři roky. Počátek běhu promlčení lhůty je následovný:

---

¹⁴¹ SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1 str. 489

¹⁴² článek 30 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁴³ článek 31 odst. 1 písm. a) a b) Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁴⁴ článek 31 odst. 3 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

- při částečné ztrátě zásilky, při jejím poškození nebo při překročení dodací lhůty dnem vydání zásilky
- při úplné ztrátě třicátým dnem po uplynutí dohodnuté dodací lhůty, a nebyla-li dodací lhůta dohodnuta, šedesátým dnem po převzetí zásilky dopravcem
- ve všech ostatních případech uplynutím třech měsíců ode dne uzavření přepravní smlouvy¹⁴⁵

V případě písemné reklamace se staví běh promlčecí doby až do dne, kdy dopravce reklamaci písemně odmítne a vrátí k ní připojené doklady. Pokud je reklamace částečně uznána, běží promlčecí doba u té části reklamace, která zůstala sporná.¹⁴⁶

Byly-li nároky promlčeny, nelze je již uplatňovat ani vzájemnou žalobou, ani námitkami.¹⁴⁷

Samotná přepravní smlouva může obsahovat doložku určující příslušnost rozhodčího soudu, ale jen za předpokladu, že tento rozhodčí soud bude rozhodovat dle Úmluvy CMR.¹⁴⁸

---

¹⁴⁵ článek 32 odst. 1 písm. a), b) a c) Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁴⁶ článek 32 odst. 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁴⁷ článek 32 odst. 4 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁴⁸ článek 33 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

4.1.7 KAPITOLA VI – Ustanovení o přepravě prováděné postupně několika dopravci

Pokud je přeprava prováděna postupně několika silničními dopravci, každý z nich přejímá odpovědnost za provedení celé dopravy, a druhá a každý další dopravce se převzetím zásilky s nákladním listem stávají smluvní stranou za podmínek uvedených v nákladním listu.¹⁴⁹

Při předávání si zásilky jeden předchozí dopravce s následujícím, odevzdá předchozí dopravce datované a podepsané potvrzení. Na druhé straně nákladního listu je povinen také napsat své jméno a adresu.¹⁵⁰

„Nároky z odpovědnosti za ztrátu zásilky, za její poškození nebo za překročení dodací lhůty mohou být, kromě případů vzájemné žaloby nebo námitek ve sporu o nároky uplatněné na podkladě téže přepravní smlouvy, uplatněny žalobou jen proti prvnímu dopravci, poslednímu dopravci nebo proti dopravci, který prováděl tu část přepravy, během níž došlo k události, která je příčinou ztráty zásilky, jejího poškození nebo překročení dodací lhůty“¹⁵¹

Pokud způsobil škodu jediný dopravce, je povinen sám jí nahradit, byla-li škoda způsobena jednáním dvou nebo více dopravců, každý z nich zaplatí částku odpovídající podílu jeho odpovědnosti, pokud jej nelze stanovit, odpovídá každý dopravce poměrně dle podílu, který mají na přepravném. Nelze-li zjistit, který z dopravců je odpovědný, rozdělí se náhrada opět v poměru, který mají na přepravném mezi všichni dopravce.¹⁵²

Pokud je některý z dopravců neschopný placení, rozdělí se jeho částka mezi ostatní dopravce v poměru k podílům na přepravném.¹⁵³

Doprovci si mohou mezi sebou dohodnout odchylná ustanovení od článků 37 a 38.¹⁵⁴

---

¹⁴⁹ článek 34 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵⁰ článek 35 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵¹ článek 36 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵² článek 37 písm. a), b) a c) Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵³ článek 38 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵⁴ článek 40 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

4.1.8 KAPITOLA VII – Neplatnost ujednání, která jsou v rozporu s Úmluvou

Tato kapitola vyslovuje ve svém jediném článku neplatnost veškerých ujednání, která se ať již přímo či nepřímo odchyľují od Úmluvy CMR. Takováto ujednání jsou neplatná a právně neúčinná, nicméně jejich neplatnost nemá za následek neplatnost ostatních ustanovení smlouvy.¹⁵⁵

Neplatné jsou především všechny doložky, kterými by si dopravci postupovali nároky z pojištění zásilky či jiné podobné doložky, zároveň také doložky, které by se vztahovaly k přenášení důkazního břemene.¹⁵⁶

4.1.9 KAPITOLA VIII – Závěrečná ustanovení

V této kapitole jsou rozepsané především podmínky, za kterých lze přistoupit k této Úmluvě, také že úmluva podléhá ratifikaci, kdy nabývá účinnosti, což již v této práci bylo zmíněno v úvodu o Úmluvě CMR. Jakým způsobem může dojít k vypovězení této Úmluvy, a v jakém případě by došlo k pozbytí účinnosti této Úmluvy (stalo by se tak, kdyby počet smluvních stran byl nižší než pět). Že každý spor mezi dvěma nebo více smluvními stranami o výklad nebo použití Úmluvy může být předložen k rozhodnutí Mezinárodnímu soudnímu dvoru, a naopak v následujícím článku při podpisu nebo ratifikaci prohlásit, jestli se cítí, nebo necítí vázaná článkem 47, který hovoří o zmíněném předkládání sporu Mezinárodnímu soudnímu dvoru.

Úmluva je zakončena protokolem o podepsání, který jak již bylo zmíněno v úvodu Úmluvy CMR pojednává o nevztahování se Úmluvy na přepravy mezi Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska a Irskou republikou, a také, že se státy zavazují projednat úmluvy o smlouvě o stěhování a o smlouvě o kombinované dopravě.

---

¹⁵⁵ článek 41 odst. 1 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

¹⁵⁶ článek 41 odst. 2 Úmluvy CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.

Závěr

Ekonomika ČR, dříve zaměřená na těžbu surovin a odvětví průmyslu, která tyto suroviny zpracovávají, se postupně změnila na ekonomiku tržní, s vyšším podílem služeb a mezinárodního obchodu.

Mezinárodní doprava se významně podílí na zlepšení pozice ČR a kopíruje hospodářský vývoj úzce související s vývojem HDP. Cílem dopravy je zajistit přepravní potřeby průmyslu, jak v rámci logistiky, výrobního procesu, tak procesu distribučního. Nesmí být omezujícím faktorem technologického rozvoje a zahraničního obchodu.

Mezinárodní přepravou je myšlena taková přeprava, kde místo výchozí a místo cílové se nachází ve dvou různých státech, volný pohyb služeb, zboží a osob volal po vzniku právní úpravy na mezinárodní úrovni, což vedlo ke vzniku Úmluvy CMR, která se dozajista nejvyšší mírou podílí na rozvoji ekonomiky nejen evropské, ale i jiných zemí světa. Nicméně, Úmluva CMR svojí relativně stručnou právní úpravou nepokrývá všechny otázky a situace, které v mezinárodní přepravě mohou nastat, proto zde Úmluva CMR nechává prostor i pro vnitrostátní úpravu, kterou se tato práce taktéž v úvodu zabývá.

Také vzhledem k relativně čerstvé úpravě ve formě nového občanského zákoníku a zrušení obchodního zákoníku se leccos ve vnitrostátní právní úpravě změnilo, proto se domnívám, že tato práce má význam k podpoření aktuality současné právní úpravy.

Resumé

This work's main goal as the title hints was to describe and explain contractual liability of the carrier in international road exchange of goods. The work focuses at first on domestic legislation of road carriage contracts and then it gets to the international legislation of road carriage, where the most important regulation represents the CMR Convention (full title Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road). I personally think the CMR Convention helps greatly in strengthening international economy and exchange of goods.

Seznam zdrojů

Právní předpisy

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Vyhláška č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu
- Úmluva CMR, vyhláška č. 11/1975 Sb.
- Protokolu o podepsání Úmluvy CMR
- Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o silničním provozu
- Zákon č. 29/2000 Sb., zákon o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách)
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Odborné publikace

- PFEIFFER, Magdalena, Monika PAUKNEROVÁ a Květoslav RŮŽIČKA. Mezinárodní obchodní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-764-1.
- ONDŘEJ, Jan. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. 5., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-506-7.
- NOVÁK, Radek. Mezinárodní silniční nákladní přeprava a zasílatelství. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-041-6.
- PETROV, Jan. Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-747-7.
- KROFTA, Jiří. Přepravní právo v mezinárodní kamionové dopravě. 2., aktualizované vydání. Praha: Leges, 2015. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-082-6.
- SEDLÁČEK, Pavel. Úmluva CMR: (komentář) : mezinárodní silniční nákladní doprava : soudní rozhodnutí : výklad jednotlivých ustanovení. Praha: VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-82-1.
- STEJSKAL, Petr. Mezinárodní přeprava v České republice. V Praze: České vysoké učení technické, 2012. ISBN 978-80-01-05059-0.

Online zdroje

- Asociace Exportérů | Další web používající WordPress [online]. Copyright © [cit. 03.02.2020]. Dostupné z: http://www.asociaceexporteru.cz/wp-content/uploads/2017/03/vladimir_bartl.pdf
- [online]. Dostupné z: http://www.idnes.cz/auto/zpravodajstvi/vyvoz-export-autoprmysl-komponenty-autodily.A180523_123745_automoto_fdv
- Zvláštní práva čerpání – SDR (Special Drawin Rights), mezinárodní rezervní měna zavedená Mezinárodní měnovým fondem v roce 1969 k zajištění výše mezinárodních rezerv, odpovídajících aktuální potřebě mezinárodního obchodu [IMF - Mezinárodní měnový fond | Mezinárodní instituce | Ministerstvo financí ČR. Ministerstvo financí ČR [online]. Copyright © 2005 [cit. 02.04.2020]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-instituce/imf-mezinarodni-menovy-fond-11650>]